

Krajevne novice

Glasiło obćine Šmartno pri Litiji

Julij 2022

Letnik 7, številka 5

Iz tokratne vsebine:

Vinogradniško društvo ŠTUC

stran 3-5

Velik uspeh naših kuharjev

stran 19

V deželi zelenega jutra

stran 14

**Peskopop Kepa iz Ježc je
doniral 2.000 EUR**

stran 20

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla septembra 2022, pričakujemo najkasneje do nedelje, **28. 8. 2022**, na elektronski naslov uredništva: krajevnenovice@bogensperk.si.

Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

20. obletnica Občine Šmartno pri Litiji

Foto:

Arhiv JZB

Prelom in tisk:

Graf Littus Janez Bric, s. p.;
Biroservis – Mlakar Gorazd, s. p., Ustje 7,
1275 Šmartno pri Litiji

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Ob koncu šolskega leta in začetku poletja

Čas zelo hitro teče, kajti pred nami je že peta letošnja številka Krajevnih novic. V času pisanja uvodnih misli smo koledarsko komaj dobro vstopili v poletje, toda temperature so bolj podobne tistim ob koncu julija in začetku avgusta. Če gre verjeti vremenoslovcem, nas čakajo zelo vroči meseci. Za učenci je še eno šolsko leto, ki pa so ga v nasprotju s prejšnjima dvema večji del preživeli v šolskih klopih. Samo upamo lahko, da se epidemija jeseni ne bo vrnila s kakšnim novim sevom in da zapiranje javne-

ga življenja, s kakršnim smo bili v preteklih dveh letih večkrat soočeni, ne bo potrebno. V uredništvu voščimo vsem učenkam in učencem za dosežene učne uspehe ter številne nagrade in priznanja, o katerih smo skozi celo leto poročali tudi v našem glasilu. Krajevne novice avgusta ne izhajajo, zato bomo z vami zopet septembra. Naj vas ob tej priložnosti povabim k nadaljnjemu sodelovanju pri nastajanju našega občinskega glasila. V uredništvu z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo v teh letih z mnogimi od vas spletli tesno in plodno sodelovanje. Veseli nas, da imamo mrežo rednih piscev člankov, ki vestno poročajo o dogajanju v njihovih ustanovah in društvih ter naše bralke in bralce obveščajo o aktualnem dogajanju v naših krajih. V imenu uredništva vam želim prijetno in čim bolj brezskrbno poletje.

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

Obvestilo

Občankam in občanom občine Šmartno pri Litiji so vsak torek od 8.00 do 10.00 odprta vrata direktorja občinske uprave za obravnavo aktualne problematike občinske narave. Obvezna je predhodna najava preko elektronske pošte rajko.grimsic@smartno-litija.si oziroma preko telefona 01 896 28 00. Po izvedeni najavi vam bosta potrjena ura in datum sestanka.

Rajko Grimsič, direktor občinske uprave

Za nami je drugi mesec prenove enote Grajske gospe

Avtorica članka: Mojca Ocepek, skrbnica projekta

Na podlagi javnega naročila za izbiro izvajalca za prenovo enote Grajske gospe matičnega Doma Tisje je bilo za gradbeno-obrtniška in instalacijska dela izbrano podjetje Ambient, d. o. o. Litija s podizvajalci, za izdelavo in dobavo opreme pa Atlas oprema, d. o. o. Ljubljana. Ponudbi izbranih izvajalcev sta bili v okviru zagotovljenih sredstev sofinanciranja EU.

Zaradi zagotavljanja ustreznih pogojev bivanja in prostorske stiske v ostalih bivalnih enotah doma se dela izvajajo v dveh fazah. Z gradbeno-obrtniški deli prve faze smo pričeli v začetku meseca maja 2022. Že pri rušitvenih delih smo naleteli na nekaj presenečenj, ki so zahtevala dodatna dela. Pri odstanjevanju tlakov v prostorih hodnika in prve sobe so izvajalci ugotovili, da stavba v tem delu ni temeljena in da je bil dosežanji tlak na zemljini. Potreben je bil dodaten izkop zemljine, vgradnja podložnega betona ter sanacija sten z injektiranjem

za preprečitev nastanka kapilarne vlage. Dodatna dela zahtevajo od izvajalcev veliko mero prilagodljivosti in dodatnih obremenitev. Kljub temu dela potekajo v skladu s terminskim planom. Do konca junija so bila izvedena vsa groba gradbena dela, montaža kopalnic in instalacijska dela. Po končanju prve faze, ki bo predvidoma zaključena do 22. julija 2022, bomo stanovalce preselili v obnovljene prostore in konec avgusta pričeli z drugo fazo prenove. Celotna investicija bo v skladu s terminskim planom zaključena do konca oktobra 2022.

»Voda za obraz, vino za dušo« (italijanski pregovor)

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Vinogradniška tradicija ima v naših krajih že zelo dolgo tradicijo. Kako pomembno je bilo za naše prednike pridelovanje žlahtne kapljice, dokazuje vinski sodnik, ki je imel v zgodnjem novem veku svoj sedež v Šmartnem pri Litiji. Starejši občani vedo povedati, da se marsikje v okoliških gozdovih še skrivajo ostanki nekdanjih zidanic in vinogradov, kar pomeni, da je bilo nekoč občutno več pridelovalcev vina.

Čeprav ožja okolica Šmartnega pri Litiji ne premore veliko vinogradov, se po zaslugi prizadevnih posameznikov, združenih v društvu ŠTUC, vse bolj uveljavlja na področju pridelave vin. Pred časom je bila na župnijskem vrtu posajena potomka najstarejše trte na svetu, letos aprila pa smo se na gradu Bogenšperk razveselili nove pridobitve – vinskega regala društva ŠTUC. Ob tej priložnosti smo zato k pogovoru povabili predsednika Jožeta Zadražnika in podpredsednika Jožeta Permeta.

Spoštovana gospoda, dovolita mi, da se vama za začetek zahvalim za prijazen odziv našemu povabilu k pogovoru. Vaše društvo je zelo dejavno in postaja tudi vse prepoznavnejše. Se morda spominjata, kdaj se je med vinogradniki porodila zamisel za ustanovitev društva ŠTUC?

Idejo o ustanovitvi društva, ki bi poveza-

lo okoliške ljubiteljske vinogradnike ter bi pripomoglo k dvigu pridelave grozdja in kletarstva na višjo raven, sem dolgo nosil v sebi. 1. januarja 2005 sta se pri meni oglasila Franci Šuštaršič in Jože Verbaj. Povabil sem ju v klet na pokušino vina in jima predstavil svojo zamisel. Po dobrem mesecu smo se lotili intenzivnih priprav in se 8. februarja, na Prešernov dan, dobili pri Franciju Šuštaršiču v Koprivnici. Prisotni smo bili vsi trije, pridružil pa se nam je še Jože Perme. Skupaj smo se izrekli za ustanovitev društva, nato pa je tekla beseda o pripravah za doseg cilja. Ustanovili smo iniciativni odbor za organizacijo zbora vinogradnikov, katerega naloga je bila povabiti čim večje število ljudi iz okoliških krajev in tiste, ki so imeli v naših koncih zidance. Za začetek smo želeli preveriti, koliko sploh je interesa za ta podvig. Za datum srečanja v Šmartnem smo določili

li 24. april 2005, za pomoč pri organizaciji pa smo angažirali podpornike iz vseh naših vinorodnih območij. V tem času je Jože Perme vsebinsko pripravil vse potrebne akte za ustanovitev in registracijo društva. Računali smo na udeležbo do sto ljudi, prišlo pa jih je kar precej več, kulturni dom v Šmartnem je bil nabito poln. Ustanovni zbor je bil za nas tako velik uspeh.

Povabili smo tudi takratnega predsednika vinogradnikov dolenske regije Jožeta Žuro. Gostje so ob prihodu v Šmartno presenečeno spraševali, kje imamo vinograde, a smo jih hitro pomirili, da so raztreseni po okoliških vaseh. Razvoj dogodkov je šel nato zelo hitro. Leta 2006 smo organizirali prvo društveno ocenjevanje, na katerem je bilo izločenih kar 50 % naših vzorcev. Spraševali smo se, kaj delamo narobe, a so nas podučili, da se moramo začeti izobraževati. V prihodnjih mesecih in letih smo izvedli

Preska

Brajda

vrsto kletarskih, degustacijskih in drugih tečajev, temu so sledili tudi boljši rezultati. Leta 2010 in 2011 smo tako že pobrali nekaj glavnih nagrad na Tednu cvička v dolenski regiji. K temu sta največ pripomogla prav izobraževanje in sajenje boljših sort, ki so nadomestile samorodnice. Že na samem začetku smo se v društvu tudi dogovorili, da za politikantstvo ni prostora, in tega se držimo še danes.

Kot sem omenil že v uvodu, ima vinogradništvo v naših krajih dolgo tradicijo in kljub številnim vzponom in padcem ni nikdar zamrlo. Kakšno je bilo stanje na tem področju pred ustanovitvijo društva?

Po drugi svetovni vojni ni bilo društev, pred vojno pa je bilo zelo veliko zidanic. Skoraj vsaka kmetija je imela manjši vinograd za svoje potrebe. Pri delu v vinogradu sem večkrat razmišljal o ustanovitvi društva. Pridelano vino ni bilo kvalitetno, tudi kletarstvo je bilo na nizki ravni. Stanje je kar klicalo po ustanovitvi društva, saj smo bili mnogi prepričani, da lahko pridelavo vin dvignemo na višjo raven.

Va vzgajanje trte mora biti izpolnjenih kar nekaj pogojev, predvsem naravnih. Kako bi vi ocenili naravne danosti naših krajev za pridelovanje vina?

Stari vinogradniki so govorili, da ko je ura 11.00, mora senca kola pasti točno po sredini in ta lega je za vinograd primerna. Danes temu ni več tako, ker se strojno obdeluje. Te lege so danes razen pri ljubiteljskih vinogradnikih v zatonu. Klimatske razmere so ugodne, saj sonce naše gorice obseva cel dan. Zanimivo je, da nas dolenski vinogradniki pred tem sploh niso poznali, je pa bilo nekaj naših članov prej včlanjenih v druga društva.

Ob ustanovitvi društva ste se gotovo srečali s precejšnjimi izzivi. Kako ste jih premagali?

Težav z interesom ljudi nismo imeli. Največja težava je bilo iskanje prostora za delovanje društva. Občina Šmartno pri Litiji nam je priskočila na pomoč in nam dodelila prostor nekdanjega krajevnega urada, toda v zameno za najemnino. Po desetih letih prošenj smo le uspeli ta prostor dobiti v brezplačno uporabo. Izziv je bila tudi sestava upravnega odbora. Sestavili smo ga po teritorialnem principu iz članov iz vseh vinorodnih krajev naše občine. Na srečo smo imeli vedno dovolj članov za popolnitev funkcij. Leta 2006 smo se pridružili zvezi dolenskih vinogradnikov – Zvezi društev vinogradnikov Dolenske (ZDVD), s čimer smo dobili možnost ocenjevanja naših vzorcev vin. Javljali smo se na številne razpise in bili uspešni. Sodelovali smo na razpisih skupaj z Razvojnim centrom v Litiji – LAS. V letih 2008 in 2009 smo pridobili finančna sredstva sofinanciranja za nabavo tehnične in računalniške opreme ter nekaj pohištva, vključena so bila tudi evropska sredstva. Kot novinci smo se zelo potrudili in organizirali tudi kletarski tečaj v Veliki Kostrevnici, ki se ga je udeležilo 41 članov. Potem smo lahko začeli delati bolje. Vsako leto smo organizirali priprave na trgatve in nego mladega vina. Iz leta v leto smo rastle. Na Tedne cvička smo začeli pošiljati vzorce vin in pričeli dobivati dobre ocene, nekateri drugi so nam kmalu tudi malo zavidali. Smo namreč najsevernejše dolensko vinogradniško društvo s slabšimi pogoji in krajšo tradicijo od drugih.

Vsako društvo za uspešno delovanje potrebuje zveste člane. Koliko vinogradnikov vas je trenutno združenih v društvu ŠTUC?

Trenutno nas je približno 200, zato smo s

številko zelo zadovoljni. K temu zagotovo pripomorejo različne aktivnosti in sodelovanje z drugimi društvi. V Upravnem odboru Zveze društev vinogradnikov Dolenske (ZDVD), v katerega je včlanjenih 32 vinogradniških društev dolenske regije, imamo tudi tajnika omenjene zveze iz našega društva, to je g. Jože Perme. To nam vsekakor zelo pomaga pri hitrejšem pretoku informaciji in še pri marsičem drugem.

Kakšno pa je zanimanje mladih za nadaljevanje vinogradniške tradicije?

Na žalost ugotavljam, da med mladimi ni pretiranega zanimanja. Prej so ljudje radi delali po službi in se sproščali v vinogradu, danes pa temu ni več tako. Morda bi bilo več zanimanja, če bi bila obdelava strojna, kajti ročno delo je težko, naporno in zamudno. Zavedamo pa se, da so danes službe drugačne in se dela preko celega dne.

Ob odprtju vašega regala na Bogenšperku smo slišali, da ste vključeni v Zvezo društev vinogradnikov Dolenske. Kaj vam pomeni sodelovanje z drugimi združenji? V čem vidite prednosti?

Za nas je vsekakor velika prednost, da je naš član Jože Perme tajnik zveze. Preko zveze si izmenjujemo izkušnje z drugimi društvi, kar nas zelo bogati. Najtesneje sodelujemo z društvom Čateža pod Zaplazom in Debelega hriba, tesne stike imamo s Sevnico in še z nekaterimi drugimi vinogradniškimi društvi.

Kako pa bi ocenili vašo vpetost v lokalno okolje in sodelovanje z drugimi lokalnimi društvi? Ali po vašem mnenju Občina Šmartno pri Litiji dovolj podpira vaše delo?

Občina nam je na začetku dala prostor v najem, toda plačevali smo tudi stroške. Na srečo smo na razpisih občin Litija in Šmartno redno pridobivali sredstva. Prostorske stiske nismo nikoli rešili. Leta in leta smo prosili za druge večje prostore, a smo bili vedno nekako nekoliko prezrti. Ko smo pridobili status društva v javnem interesu, so nam vsaj ukinili najemnino (2018). Še vedno nas bremenijo tekoči stroški, težave so tudi s skladiščenjem opreme in arhiva. Veliko društvene opreme in arhiva je shranjeno pri članih upravnega odbora društva, ker ga enostavno nimamo shraniti kam drugam. Sodelovanje z Občino Šmartno sicer lahko ocenimo kot korektno. Upamo, da se bo prostorska stiska kmalu rešila, kajti dogovoriti smo se poskušali že z župnijo in KGZ Litija, toda višina najemnine za nas ni bila sprejemljiva. Omeniti pa velja tudi, da smo bili leta 2010/11 uspešni na razpisu Centra za razvoj Litija za pridobitev sredstev, s katerimi smo izdelali drugo brošuro, društveni prapor in s postavitvijo usmeritvenih tabel in kozolčkov označili celotno območje vinogradniških poti društva. Pomemben dogodek je bila zasaditev potomke najstarejše trte na svetu na župnijskem vrtu v Šmartnem. Občina je sadiko

dobila v dar od mesta Maribor, nam pa je zaupala zasaditev in vzgojo trte.

Vaše društvo vidno napreduje v pridelavi vin, ki so iz leta v leto kakovostnejša. Kako dosegate te uspehe? Ste morda že prejeli kakšne nagrade in priznanja?

Leta 2010 smo osvojili prvo mesto z vinom našega člana – velika zlata medalja, prvak rdečega vina na Dolenjskem. Uspeh je bil še toliko pomembnejši, saj se tega vina v dolenjskih vinogradih pridelava največ, mi pa smo bili tedaj še mlado društvo. Leta 2011 sta zakonca dobila nagradi za dolenjsko rdečo in belo vino, zato smo tudi tedaj poželi veliko zanimanja. Naša vinogradnica je s svojim cvičkom dvakrat dosegla enako oceno kot kralj cvička. To so izjemni uspehi društva.

Veliko je seveda odvisno tudi od letine. Kakšna so bila zadnja leta in kako kaže letos?

Letine so zelo odvisne od vremenskih razmer in seveda dela posameznega vinogradnika v vinogradu in kleti. V zadnjih letih so nas večkrat prizadeli toča, neurje, pozeba, suša itd., toda vmes so bile tudi dobre letine. Za letos kaže dobro, ampak vse je odvisno od vremena.

Tako kot vsako društvo ima gotovo tudi vaše še številne načrte za prihodnost. Kateri bi izpostavili kot prednostne?

Definitivno je to pridobitev prostorov za normalno delovanje društva. Že od samega začetka smo vsako leto organizirali tradicionalni pohod na trasi čez naše vinograde – od gasilskega doma na Preski do Vinjega Vrha k Jožetu Zadražniku. Pohod se je končal s pogostitvijo in podelitvijo priznanj. S tem bomo gotovo nadaljevali tudi v prihodnje, čeprav smo letos zaradi objektivnih okoliščin dogodek nekoliko skrajšali. Redno organiziramo pohode v eno od naših vinorodnih območij, katerih glavni namen je druženje. Enkrat letno imamo strokovno ekskurzijo v vinorodne kraje po Sloveniji in tujini. Vsako leto smo organizirali martinovanje v Šmartnem, tudi takrat, ko še ni bilo obvoznice. Na koncu so se stvari zaradi prometnih znakov in visokih stroškov zelo zapletle, zato smo se temu dogodku morali odreči. Še vedno sodelujemo pri večjih občinskih proslavah. Sodelujemo tudi v projektu »Okusi domačnosti« z Občino Litija in bomo v Rudniku Sitarjevec kmalu dobili svoj vinski regal, kakršnega imamo že na Bogenšperku. To bo še dodatno pripomoglo k našemu razvoju.

Kako vidite prihodnost vinogradništva v naših krajih? Menite, da ga čaka svetla prihodnost, ali bodo podnebne spremembe in drugi vzroki privedli do njegovega zatona?

Vinogradništvu se pišejo na splošno relativno slabši časi. Ustvarjajo se tržni viški, ki

ne gredo v promet, dvignila se je kultura pitja vina. Če nimaš svojih stalnih strank, boš težko prodal vino. Če so letine dobre, nam v jeseni že skoraj zmanjkuje posode. Naša območja so za obdelavo zelo težka, tudi podnebne lastnosti niso optimalne, smo namreč na skrajnem severnem robu dolenjskega vinorodnega okolišja. Mladina danes dela, kar se izplača, vinogradništvo pa kot hobi ni najpriljubljenejše. Delo v vinogradu zahteva veliko časa, veliki so materialni stroški škropiv, naravne ujme, in če ne moreš prodati vina, se stvar zaplete. Posledično se soočamo s staranjem članstva. Težko se je opredeliti, s katerimi prijemi bi lahko navdušili mlade.

Spoštovana gospoda, zahvaljujem se vama za prijeten klepet, vama in članom vašega društva pa želim veliko zdravja in uspeha pri delu.

Obvestilo lastnikom in lastnicam kmetijskih in gozdnih zemljišč na območju Lovske družine Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Lovska družina Šmartno pri Litiji

PRIJAVA IN UVELJAVLJANJE ODŠKODNINE ZA ŠKODO DIVJADI NA KMETIJSKIH IN GOZDNIH ZEMLJIŠČIH

V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o divjadi in lovstvu (UL RS št. 16/2004 s spremembami) obveščamo vse lastnike in lastnice kmetijskih in gozdnih površin na območju LD Šmartno pri Litiji, da je potrebno vse morebitne odškodninske zahteve, nastale od divjadi na območju LD Šmartno pri Litiji, nasloviti na upravljavca lovišča – LD Šmartno pri Litiji.

Postopek prijave škode lovski družini:

Oškodovanec mora škodo od lovne divjadi **pisno prijaviti lovski družini v treh dneh**, ko je škodo opazil, na naslov:

1. **LOVSKA DRUŽINA ŠMARTNO PRI LITJI**
Črni potok 9a
1275 Šmartno pri Litiji

Priporočljiva je priporočena pošta in telefonsko obvestilo.

2. V **osmih dneh od prijave škode** se morata oškodovanec in upravljavec sporazumeti o višini škode.

3. Če do sporazuma ne pride, lahko oškodovanec **pisno prijavi škodo »Komisiji za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah«**, ki je organizirana za posamezen LUO po upravnih enotah.
4. Komisija mora škodo oceniti najpozneje v 15 dneh.
5. Če tudi na podlagi ocene komisije o višini škode ne pride do sporazuma med upravljavcem in oškodovancem, lahko oškodovanec vložiti tožbo pri pristojnem sodišču najkasneje v roku treh let od nastanka škode.

Prijava mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

Priimek in ime oškodovanca, naslov oškodovanca, številke parcel, na katerih je bila ugotovljena škoda, vrsto divjadi, ki je povzročila škodo, in vrsto škode in telefonsko številko kontaktne osebe.

Ostale zahtevane podatke (MID, številka transakcijskega računa lastnika zemljišča, davčna številka) bomo potrebovali ob sestavi cenilnega zapisnika po ogledu škode s strani Komisije za oceno škode LD Šmartno pri Litiji.

Nastalo škodo je nujno potrebno prijaviti še pred morebitno sanacijo škode s strani prijavitelja – oškodovanca, ker cenitev škode po izvedeni sanaciji lovška družina ne more realno, objektivno oceniti.

Po možnosti škodo prijavite na obrazcu: PRIJAVA ŠKODE OD DIVJADI.

Za vse dodatne informacije kličite: Andrej Poglajen tel. št. 040 749 247 ali Stane Smrekar tel. št. 041 683 612.

Opozorilo: Lastnik kmetijskega ali gozdnega zemljišča, ki mu je prostoživeča vrsta živali povzročila škodo, je upravičen do odškodnine le, če je na primeren način kot dober gospodar naredil vse, da bi svoje premoženje glede na objektivno možnost nastanka škode obvaroval pred nastankom škode. Pri zavarovanih vrstah živali mora upoštevati Pravilnik o primernih načinih varovanja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS 74/2005).

Gorska reševalna služba v vrtcu

Avtorica članka: Dani Repina

V sklopu zdravstvene vzgoje v vrtcu smo v torek, 17. maja 2022, povabili na obisk gorske reševalce iz Gorske reševalne zveze Slovenija – skupine Zasavje. Z gorskim reševalnim vozilom in obvezno sireno sta prišla reševalca Jože Repina in Jani Vozel. Pokazala sta opremo, ki jo potrebujejo pri reševanju v gorah. Otroci so spoznali nekaj njihove opreme: vrvi, vponke, kline, čelado, kladivo, dereze ... Poizkusili so ležati na nosilih, s katerimi prenesejo poškodovance do avtomobila.

Osnovna šola Šmartno pri Litiji

DEKD 2021: DOBER TEK!

Z objavami zgodb in receptov za stare jedi se pridružujemo aktivnostim ob imenovanju Slovenije za nosilko naziva Evropska gastronomska regija 2021.

Projekt učencev OŠ Šmartno pri Litiji: KAJ PA IZ LONCA DIŠI

Pripovedi o prehrani nekoč in danes

Pripovedovalka: Antonija Koci, Gradišče pri Litiji

Ja, takole je to dragi vnuk. Rojena sem bila v revnem času, tako da ti je lahko jasno, da nam ni bilo lahko. Srečo sem imela, da sem živela na veliki kmetiji, tako da smo jedli, kar smo pridelali. Oče je imel mlin in imeli smo vsaj včasih kruh, drugače ga na jedilniku skoraj ni bilo. Za zajtrk smo večinoma jedli zelje, močnik ali pa žgance z mlekom. Zbrali smo se v hiši, tako se je reklo prostoru, kjer sta bili krušna peč in velika miza. Mami Tončka je prinesla veliko skledo, v kateri je bila okusna hrana. Vsi smo jedli iz te skledice z leseno žlico. Za kosilo smo imeli velikokrat krompir, kole-rabo, *knedljne*, solato. V družini nas je bilo veliko, zato je bilo lažje kuhati jedi na žlico. Mislim, da imam sedaj najrajši takšne stvari ravno zaradi preteklosti. Večerje so bile večinoma mlečne, torej močnik in kaša. Suho sadje je bilo za posladek. Poleti smo se šli najest na češnjo, tista najlepša in najslajša je bila oddaljena petnajst minut hoda. Pili smo čaj ali vodo. Mati je rada kuhala kompot. Oče je pil vino in žganje.

Ob nedeljah se je jedlo najbolj v tednu. Drugače se hrana med tednom ni kaj preveč spreminjala. V prazničnem času je mami naredila potico, če je bilo kaj orehov, drugače je bila pa špehovka. Mami Antonija je kuhala na štedilniku na drva. Kruh je pekla v krušni peči. Še vedno se spominjam vonja po pečenem kruhu.

Babičin recept: JEŠPRENJ (ričet)

Sestavine: ješprenj, fižol, prekajeno meso, korenje, krompir, čebula, česen, peteršilj, maščoba, sol

Postopek: Ješprenj namočimo v vodi in ga pustimo nekaj časa, najbolje čez noč. Prav tako namočimo fižol, ki ga skuhamo posebej. V lonec damo ješprenj, ga zalijemo z vodo in kuhamo približno pol ure. Na maščobi pražimo drobno seseklano čebulo, ko postekleni, ji dodamo na kocke narezano korenje, krompir, še malo pražimo, nato zalijemo in začini s soljo. Juhi dodamo peteršilj. Vse skupaj združimo – dodamo kuhan fižol in meso – ter kuhamo še pol ure.

Moj zapis: V naši družini vsak dan diši iz lonca, saj nimam kosila v šoli in mami poskrbi, da je vedno nekaj skuhan. Skoraj vsak dan imamo na jedilniku govejo ali zelenjavno juho. Doma imamo veliko domačih jedi, saj imamo kmetijo. Jemo raznoliko hrano. Velikokrat jemo jedi na žlico, tako kot včasih. Najrajši imam pomfri in pohane zrezke. Jedi, v katerih je paprika, ne maram. Stara mama Tončka mi pripravi najboljše kisló zelje s polento ali gres. Mislim, da bi take dobrote še angelčki jedli. Današnja hrana je bogatejša kot včasih, v trgovini je na razpolago vse, pojemo tudi veliko več sladkarij kot nekoč. Včasih so uživali bolj zdravo hrano, saj so jedli več zelenjave in manj mesa, saj ga ni bilo. Bili so večkrat lačni kot siti. Sedaj pa živimo v (pre)velikem izobilju.

Zapisal Žan Polenčič, 8. b-razred

Danica Sedevčič

EVROPSKO TEKMOVANJE IZ GEOGRAFIJE

V času od 24. do 29. junija 2022 je v Beogradu preko spleta potekalo evropsko geografsko tekmovanje EGEO 2022. Edina predstavnica za Slovenijo med osnovnošolci je bila Judita Ferlan, učenka 8. b-razreda naše šole.

Tekmovanje je potekalo v treh sklopih. Na državni praznik je bil najprej teoretični del (written test), ki preverja širše znanje geografije. Sledil je praktični del (field work), nato pa še multimedijski test. Že pred tekmovanjem pa je Judita pripravila kratek video z lepimi posnetki Šmartnega in gradu

Bogenšperk v ozadju. Z njim se je predstavila sotekmovalcem.

Judita je dala vse od sebe in pokazala izvrstno znanje geografije. Žal se ji v močni konkurenci tekmovalk in tekmovalcev iz številnih evropskih držav ni uspelo uvrstiti med prejemnike priznanj. Si je pa nabrala nove izkušnje in znanja, ki jih bo prav gotovo še potrebovala.

Sonja Marin

ŠPORTNI PROGRAM HURA PROSTI ČAS

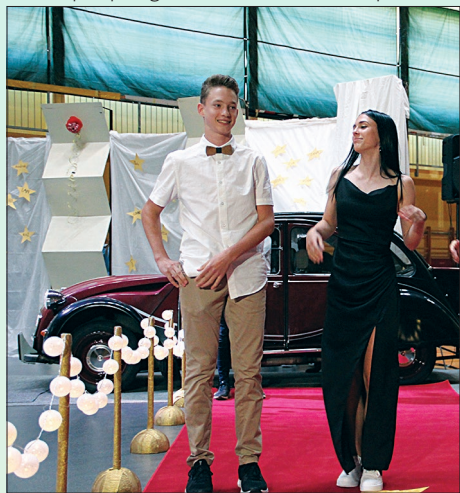
OŠ Šmartno pri Litiji se je prijavila na razpis za prostočasne programe športa Hura prosti čas. Program je sofinanciran s strani Zavoda za šport RS Planica in je bil tako za vse udeležence brezplačen. Namen projekta je privabiti učence k prostočasnim športnim dejavnostim, ki so organizirane pod strokovnim vodstvom. Na OŠ Šmartno smo ga izvajali prvo leto. K sodelovanju smo povabili učence in učence od 3. do 6. razreda. Dejavnosti so potekale v šolskem bazenu, športni dvorani ter na prostem, in sicer štiri sobote (dve v maju in dve v juniju). Vodile smo jih učiteljice OŠ Šmartno: Anita Pevce Sivka, Sandra Kapus in Eva Tomšič. 14. 5. 2022 so učenci plavali v šolskem bazenu, 21. 5. 2022 so plezali v mali plezalnici in spoznali elementarno igro baseballa tee ball. 4. 6. 2022 smo se odpravili peš do gradu Bogenšperk in spoznali vadbene postaje trim steze. V soboto, 11. 6. 2022, smo projekt zaključili z igrami z žogo v športni Dvorani Pungrt. Brezplačne sobotne športne dejavnosti je skupaj obiskovalo 79 učenk in učencev.

Anita Pevce Sivka, vodja projekta

SLOVO DEVETOŠOLCEV

15. junij je dan, ko učenci 9. razreda OŠ Šmartno pri Litiji zaključujejo svojo osnovnošolsko pot s tradicionalno slovesnostjo, na kateri se še zadnjič predstavijo v vsem svojem sijaju.

Letošnja valeta je bila plod trimesečnega iskrenja idej in skupnega ustvarjanja ter je potekala pod naslovom SVET JE NAŠ – GREMO MI PO SVOJE. Prav za to priložnost se je šola spremenila v šmarsko filmsko meko Punngywood. Filmska ekipa, ki je štela 55 igralcev, se je skozi vrata starodobnika podala po rdeči preprogi v filmski svet. V sprošče-

nem, zabavnem in na trenutke ganljivem programu so pokazali svoje talente, s katerimi so navdušili zbrano publiko. Bili so slavni in zabavni, veseli in smeli, šegavi in sanjavi, nagajivi in igrivi ... To je bil res njihov dan, sončen in poseben, dan za sanje, dan za sijaj in imenitnost, dan za srečo in veselje, dan za objeme in poljube, pa tudi za solze.

V programu so se prepletale plesne in pevske točke, skeči in filmčki, seveda pa so učenci iz rok razrednikov in ravnatelja prejeli spričevala in številna priznanja za različne dosežke. Na koncu so sestopili z zvezdnega neba, zavedajoč se, da življenje ni film. A kljub vsemu ali prav zato si ne bodo pustili vzeti sanj.

Prireditve je bila deležna številnih pohval; poleg res sijajnih učencev, ki so se odlično izkazali v različnih vlogah, jo je pomagalo oblikovati preko 20 učiteljev in drugih sodelavcev. Izstopala je izredno domiselna scena, veliko truda je bilo vložene v scenarij, pripravo točk, izbor glasbe, računalniško projekcijo in usklajeno predstavitev vsega naštetega. S skupnimi močmi je nastal dogodek, ki bo devetošolcem in ostalim zagotovo ostal v lepem spominu. Zato tudi na tem mestu niso odveč pohvale in čestitke vsem sodelujočim. Pa SREČNO, devetošolci!

Danica Sedevčič

SLOVESNOST OB ZAKLJUČKU ŠOLSKEGA LETA

Zadnji šolski dan v tekočem šolskem letu smo zaključili s čudovito prireditvijo, s katero smo obeležili državni praznik, podelitev spričeval, pohval ter priznanj.

Nastopajoči so z gusarsko ladjo pluli od otoka do otoka in iskali zaklad. Na otokih so se predstavili učenci posameznih razredov z zelo izvirnimi nastopi. Nekateri so peli, drugi plesali ... Na koncu so pripluli do otoka, kjer so našli zaklad. Skrinjo zlatnikov! V njej pa se je poleg zlatnikov skrivalo še eno presenečenje. Besedilo nove himne OŠ Šmartno pri Litiji, ki bo zdaj zazvenela na vsaki šolski prireditvi, premierno pa smo jo vsi zapeli ob zaključku prireditve.

Učencem, staršem in učiteljem želimo prijetne, mirne, razigrane in varne poletne počitnice.

Eva Tomšič

Prostovoljno delo prinaša zadovoljstvo

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Osnovni namen prostovoljstva je, da počneš delo za nekoga drugega brez pričakovanja materialnih koristi, torej da ni plačano. Delo osmišlja čas, širi socialno mrežo, daje nam občutek, da smo koristni. Organizacija združenih narodov je na 40. zasedanju generalne skupščine z resolucijo za mednarodni dan prostovoljstva razglasila 5. december.

Moje prostovoljstvo se je pričelo z odhodom v pokoj. Enkrat na teden sem hodila nazaj v mojo šmarsko šolo pomagat učencem pri angleščini, in to je trajalo štiri leta. Tako sem na nek način spremljala učence, ki sem jih učila in so odraščali. Potem sem šola zamajala za vrtec na Notranjskem in sem enkrat na mesec hodila otroke, ki so bili v najstarejši skupini, učiti začetkov tujega jezika. Bili so navdušeni, se naučili predstaviti, pozdraviti, barv, števil in še mnogo drugih stvari, vse z igro, plesom, gibi. Lepo smo se imeli in naslednje leto sem enkrat na mesec pričela hoditi poučevati v naš šmarski vrtec.

Zadnji dve leti nam je epidemija preprečila obiske in poučevanje, a letos spomladi smo poskušali nadoknaditi izgubljeni čas. Namesto vsak mesec smo zadnja dva meseca imeli urice angleščine vsak teden. Z igro, gibanjem, učnimi pripomočki smo se učili, družili in se imeli lepo. V vseh treh najstarejših skupinah so mi bile vzgojiteljice in pomočnice vedno v pomoč in so potem tudi same z otroki ponavljale snov.

Moji male učenke in učenci bodo v jeseni postali prvošolke in prvošolci. Upam in želim, da jim bo pri pouku angleščine lažje, saj so prve korake že naredili. Njim in njihovim staršem želim vse dobro na njihovi novi poti.

Ideaton

Avtorica članka: Vesna Vavtar, 3. a

Na Gimnaziji Litija smo marca organizirali projektni dan, imenovan Ideaton.

V sodelovanju z društvom PiNa, društvom Lojtra in Klubom litijskih in šmarskih študentov KLIŠE smo iskali rešitve problemov in razvijali inovativne ideje, ki se navezujejo na šolski okoliš in bi po mnenju dijakov prispevale k boljšemu počutju na gimnaziji.

Dijaki smo imeli na voljo 5.000 evrov, okoli katerih smo oblikovali svoje ideje. Vse skupine so predstavile svoje delo in izglasovana je bila zmagovalna ekipa, ki je predlagala preureditev šolske galerije v zabaven, sproščujoč in družaben kotiček ter preoblikovanje šolske čitalnice v dijakom prijazen miren prostor. V preteklih tednih smo načrt tudi udeležili in opremili šolo s sedežnimi garniturami, fotelji, gugalnicami ter družabnimi igrami. S končnim videzom in preverjenim udobjem smo dijaki zelo zadovoljni in hkrati ponosni, saj je sprememba plod naše samostojne domiselnosti in prizadevnosti.

IZ PRVE ROKE: KOPITOV'Č LUKA, CNC operater v podjetju **KOPIT**

Za podjetje Kopit d. o. o. iz Šmartnega pri Litiji vas je do sedaj večina bralcev zagotovo že slišala. Morda veste tudi, da gre za podjetje, ki se ukvarja z mehansko obdelavo kovin na CNC strojih. Če si želite izvedeti še podrobnost ali dve več o zaposlitvi in samem delu v naši proizvodnji, pa vam skozi intervju v nadaljevanju predstavljamo izkušnjo našega Luke, ki se je ekipi pridružil konec leta 2017 in je v nekaj manj kot petih letih osvojil delo programerja CNC strojev ter v tem času postal nepogrešljiv član ekipe.

S kakšnimi delovnimi izkušnjami si prišel v podjetje Kopit?

Predem sem oddal prošnjo za delo v Kopitu, sem opravljal razna študentska dela s področja vzdrževanja in

električarskih del, dve leti pa sem bil zaposlen v podjetju, kjer sem opravljal zelo različna dela – od varjenja, razrezov na višini, mehanike ipd. S kovinami sem se tako že konkretno srečal, s CNC stroji pa še ne.

Kaj te je zaneslo v strojništvo?

V življenju me zanima ogromno stvari in ker sem tehnični tip človeka, ob priložnosti (oglas za delo v Kopitu) za delo v strojništvu nisem dolgo razmišljal. Rad se preizkusim v novih rečeh in moram reči, da sem se v strojništvu res našel. Pri strojništvu mi je všeč, ker mi nudi stalne izzive in brezmejne možnosti profesionalnega napredka.

Kaj ti je pri svojem delu najbolj všeč?

Všeč mi je, ker gre za delo pri katerem moram veliko razmišljati in reševati

probleme. Kljub temu, da se vedno lahko zanesem na tehnologe, imamo še vedno dokaj proste roke in lahko uveljavljam svoje ideje reševanja tehnoloških zagat pri programiranju strojev. Ogromno pa mi pomeni tudi to, da smo super ekipa, ki si med seboj pomagamo, se dobro razumemo in z veseljem prihajam na delo (tudi v dopoldansko izmeno, čeprav nisem ravno jutranji tip človeka 😊).

Kaj pa ti pri tvoji zaposlitvi največ pomeni?

Dejstvo, da imam varno zaposlitev z urejenim rednim delovnikom, zaradi česar enostavno usklajujem službo in svoje pristočasne dejavnosti. Glede na to, da sodelujem v več glasbenih skupinah, je slednje pogosto lahko izziv.

Za več informacij iz prve roke, nam sledite tudi na naši FB strani.

KADROVSKE ŠTIPENDIJE

Šol. leto 2022/2023

Za koga se razpisujejo? Za dijake 4. ali 5. stopnje izobraževanja strojne smeri

Koliko štipendij je razpisanih? Razpisane so kar 3 štipendije!

Kakšna je višina začetne štipendije? 200 €

Do kdaj moraš oddati prijavo? Do 30. 9. 2022

Kako oddaš prijavo? Svoj življenjepis s predstavitevijo pošlješ na e-mail info@kopit.si

Zakaj je štipendiranje v Kopitu prava odločitev zate?

1. Ker imaš tekom šolanja zgotovljen prihodek in poleti študentsko delo, s tem pa se lahko bolj fokusiraš na svoje šolanje;
2. Ker imaš tekom šolanja zagotovljeno obvezno prakso;
3. Ker imaš po zaključku šolanja zagotovljeno službo blizu doma, v mladem in razvijajočem se kolektivu;
4. Ker ti poklic CNC operaterja ponuja ogromno izzivov in možnosti za napredovanje;
5. Ker v Kopitu perspektivnim štipendistom ponujamo tudi možnost financiranja študija ob delu.

*Ne odlašaj,
za tvojo
prihodnost gre!*

Priznanja Gimnazije Litija

Avtorica članka: Vida Poglajen, ravnateljica

V šolskem letu, ko svoje izobraževanje zaključuje naša 22. generacija, smo podelili 65 pohval odličnjakom in 19 priznanj Gimnazije Litija dijakom za najvidnejše dosežke.

DIJAK/-INJA	RAZRED	PRIZNANJE GIMNAZIJE LITIJ ZA:
Jaka Koci	1. a	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz zgodovine
Klara Mahkovic Lamovšek	1. b	zlato priznanje na državnem tekmovanju v znanju o sladkorni bolezni
Neja Janc	2. a	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz zgodovine
Matevž Štritof	2. a	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz psihologije
Lovro Klinc	3. a	zlato priznanje na državnem tekmovanju iz logike in za srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz fizike
Lucija Kolander	3. a	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz angleščine
Rebeka Drnovšek	3. b	srebrno priznanje na državnem tekmovanju v znanju o sladkorni bolezni
Živa Bučar	4. a	odličen učni uspeh v vseh štirih letih in za sodelovanje v kulturnem programu šolskih prireditev
Maša Cvetežar	4. a	odličen učni uspeh v vseh štirih letih, večletno sodelovanje v debatnem klubu in dvakratno uvrstitev v slovensko svetovno debatno ekipo
Barbara Vidović	4. a	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Matej Perc	4. b	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz kemije in za sodelovanje v kulturnem programu šolskih prireditev
Nika Janc	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Ana Lavrin	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Petra Mejaš	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Nives Moneta	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Lara Pivc	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Urška Pogačar	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Mirjam Škarja	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih, za delo na področju prostovoljstva in dobrotelosti in za sodelovanje v kulturnem programu šolskih prireditev
Nives Tomc	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih

Predavanje o ukrajinski krizi

Avtorica članka: Mirjam Škarja, 4. b

V okviru dneva Evropske unije smo na naši gimnaziji gostili evropskega poslanca Klemna Grošlja, doktorja znanosti, politika in izjemnega poznavalca političnih razmer v Evropi.

Obiskal nas je z namenom, da nam predstavi zgodovinsko ozadje

ukrajinske krize ter posledice, ki jih ta prinaša. Dijaki in profesorji smo do zadnjega kottička napolnili šolsko predavalnico in s tem pokazali veliko zanimanje za aktualno dogajanje v svetu. Njegovo predavanje je osvetlilo tudi davne začetke rusko-ukrajinskega spora, Ukrajina je bila namreč od 13. stoletja del ruskega imperija, ko je ta začela tkati tesnejše vezi z zahodom, pa so se njuni mednarodni odnosi skrhal, saj Rusija Ukrajince še vedno šteje kot del svojega naroda. Spregovoril je o geopolitiki obeh držav ter poudaril, da ima Rusija še vedno, kljub močnim sankcijam Evropske unije, odprto obsežno trgovanje z državami, ki jih proti njej niso uvedle. Mnogo vprašanj o prepletu dogajanja, ki smo jih dijaki postavljali predavatelju, ostaja zaradi stalno spreminjajoče se politične situacije še vedno odprtih.

Obvestila

Avtorica članka: Mihaela Amršek, predsednica

EDUKATIVNO OKREVANJE: PETRČANE – ZADAR – HOTEL PINIJA 4*,

9. 9.–16. 9. 2022, 8 dni/7 noči

Cena: 459 € – polpenzion (samopostrežni zajtrk in večerja)

Hotel Pinijska se nahaja v majhnem mediteranskem mestu Petrčane blizu Zadra. Zaradi edinstvene lege na naravnem polotoku je odlična izbira za počitek in rekreacijo. Skrit v borovem gozdu in obdan s kristalno čistim morjem vas vabi k begu iz vsakdanjega življenja.

Lokacija

Urejena prodnata skalnata hotelska plaža je zaščiten pred vetrom in velikimi valovi. Od hotela je oddaljena le 20–50 m, ima naravno senco borovcev na plaži.

Do sredozemskega mesta Petrčane se lahko sprehodite ob morju v nekaj minutah. Od Zadra, kulturnega in zgodovinskega središča severne Dalmacije, je oddaljen 12 km, od zgodovinskega mesta Nin pa 5 km.

Vključeno v ceno:

- avtobusni prevoz v obe smeri, cestnina
- predstavnik/animator ves čas bivanja
- pijača dobrodošlice
- 7x samopostrežni polpenzion

- uporaba notranjega bazena – odprt od marca do novembra
- uporaba zunanjega bazena
- bogat edukativni program
- glasba za ples (najmanj 2x v času bivanja)
- tuši in ležalniki na plaži brezplačno (v špici sezone je doplačilo za ležalnike)
- senčila in ležalniki ob bazenu do zasedbe
- aktivnosti za razvedrilo in dobro počutje – razne športne aktivnosti, pohodi, namizni tenis
- osnovno nezgodno zavarovanje

Sobe

Klasična dvoposteljna soba z balkonom s pogledom na park (19 m²) ali delnim pogledom na morje z lastno kopalnico, telefonom, sefom, satelitsko TV LCD, hladilnikom/mini barom (na zahtevo z doplačilom), klimatsko napravo, brezžičnim internetom brezplačno. **Hotel ima dvigalo.**

Enoposteljne sobe

So dvoposteljne sobe Classic brez balkona. **Cena: 527 €.**

Popust

Tretja oseba v dvoposteljni sobi – 426 €.

Doplačilo

Kosilo po želji +13 €/dan, turistična taksa, nezgodno zavarovanje za tujino.

Društvo za edukativno okrevanje prispeva članom 50 €, podporim članom pa 25 € enkrat v letu. Vsem članom, katerih mesečni dohodek znaša manj kot 450,00 € na družinskega člana, prispeva društvo 100,00 € enkrat v letu na podlagi potrdila. Prijave zbiramo v društvu do 15. 8. 2022!

V času počitnic, v mesecu juliju in avgustu, društvo nima predvidenih aktivnosti. O njih vas bomo obveščali zopet v mesecu septembru. V društveni pisarni bomo prisotni ob uradnih urah: ob ponedeljkih in sredah od 8.00 do 11.00. Zaradi dopusta bo društvo zaprto od 15. 8. do 31. 8. 2022.

Želimo vam lepo, sončno, predvsem pa zdravo poletje!

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Vse sekcije LILE so aktivno zakorakale v poletne dni. Ustvarjalo se je še in še ... Na Paradi učenja sta z recitalom sodelovali Joža Ocepek in Jelka Jantol, slednja se je udeležila tudi srečanja finalistov natečaja V zavetju besede v Krškem, kjer so izbrani avtorji brali svoja besedila.

Dvorišče pred našim ateljejem je oživel v petek, 3. 6. 2022, ko je otroški ex tempore gostil najmlajše »umetnike«, v soboto, 4. 6., pa se je zgodil ex tempore odraslih ljubiteljskih likovnikov in fotografov. Našemu povabilu se je odzvalo več kot 30 udeležencev, mnogi tudi iz drugih društev: Relik Trbovlje, LD Lukovica, LD Bela Krajina, LD Mengeš in LD Novo mesto. Slikali smo na temo 70 let mesta Litija, ki je tudi rdeča nit naših letošnjih prireditev. Dela, ustvarjena na ex tempore, so na ogled v avli Občine Litija. Cici in Mala Lila sta z likovnimi deli sodelovali na Tačkovem festivalu.

V nedeljo, 12. 6. 2022, smo na gradu Bogenšperk organizirali grafično delavnico pod mentorstvom Jožeta Potokarja Cvrča. Preden se zares odpravimo na počitnice, se bo še veliko dogajalo in ustvarjalo!

Ex tempore 2022

Federico Toffano na gradu Bogenšperk

Avtor članka: Klemen Ramovš

V torek, 16. avgusta 2022, vas ob 20. uri vabimo na grad Bogenšperk na koncert italijanskega violončelista Federica Toffana s programom, ki ga je naslovil Solitudine e liberta: med Bachom in Italijo. Na tem koncertu bo maestro predstavil dve Bachovi suiti za violončelo solo in dela njegovih italijanskih sodobnikov – Supriana, Gabriellija, Dall'Abaca in Ruve.

Za ta koncert je umetnik povedal: »Zelo sem vesel, da lahko prvič odigram baročni recital za violončelo solo v Sloveniji na gradu Bogenšperk. Izbral sem program, ki povezuje dve slavni suiti za violončelo nemškega skladatelja Johanna Sebastiana Bacha z nekaterimi skladbami manj znanih italijanskih avtorjev, ki so v drugi polovici 17. stoletja postavili violončelo kot solo instrument. Do prve polovice tega stoletja je imel violončelo predvsem vlogo spremljave: continuo. Samo violi da gamba je bila zaupana vloga solista. Stvari so se s tem spremenile. Zanimivo bo odkrivati, kako različni so slogi posameznih italijanskih skladateljev, ki prihajajo iz različnih italijanskih regij in mest: od Benetk do Sicilije, skozi Bologno in Neapelj.

Moje poslanstvo je, da obiskovalci po koncertu prinesejo domov spomin, gesto, čustvo in da ga potem poglobijo v lastno izkušnjo. To mora biti vloga vsakega umetnika: navdušiti ljudi, da bodo poslušali novo glasbo, nove žanre in repertoarje ter si tako pridobili vse bolj ozaveščeno »uh«. Umetnik bo tako vedno bolj zadovoljen in njegov študij vse bolj poglobljen, da bo zadostil potrebam javnosti. Glasba je strast tako za tiste, ki jo ustvarjajo in interpretirajo, kot za tiste, ki jo poslušajo.«

Ob zgodnejšem nakupu so vstopnice cenejše, ugoden je družinski paket, pri katerem vsa družina plača le eno vstopnico. Prodajno mesto je tudi grad Bogenšperk. Uro pred koncertom ob 19.00 bo pogovor z umetnikom, ko se bomo pogovarjali o umetniku kot osebi, kako pripravlja koncertni program in kakšna je moč umetnosti.

Več o obeh dogodkih lahko preberete na <https://www.seviqc-brevice.si/dogodki.html>. Vljudno vabljeni.

Mednarodni razstavniki projekti Festivala Bogenšperk 2022

Avtorica članka: Petra Bolha

Posebno pestrost in žanrsko raznolikost letošnjega Festivala Bogenšperk med drugim ustvarjajo tudi izjemni razstavniki projekti, ki so nastali kot plod mednarodnega sodelovanja. Pomladne mesece je v Galeriji gradu Bogenšperk gostovala pregledna razstava umetnikov Erwina in Edgarja Huber ter Christe Huber-Winter Račič iz Ateljeja Huber iz Gradca. Potovanje v bronasto dobo je že druga razstava, ki so jo postavili na gradu Bogenšperk, v njihovih skulpturah in slikah v bronu pa je vselej najti brezčasno lepoto, jasnost in eleganco, ki izvira iz posebnega odnosa do človeške figure.

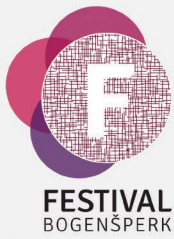
V sklopu Festivala Bogenšperk pa v grajski galeriji gostuje mednarodni grafični projekt *Lebenslinien / Črte življenja / Lineas de vida*, ki bo na ogled do 7. avgusta. Razstava prikazuje dela umetnikov, izbranih v strokovnih komisijah v Köflachu in v Centro de Edición Litografica v Buenos Airesu. Črte življenja predstavljajo širok spekter tem, vezanih na svetovne dogodke – od političnih stališč, socialnih in gospodarskih vprašanj ter skrbi za okolje. Predstavljene umetnine je možno tudi kupiti.

Festival Bogenšperk pa bo gostil še eno tujo razstavo, ki obeležuje 200. obletnico rojstva pionirja genetike, Gregorja J. Mendla. *G. J. Mendel in mukotrna zgodba o genih*, avtorice Lucie Seifertove, predstavlja Mendlovo znanstveno delo na prav poseben način – v stripu. Razstavo je omogočila Mendlova univerza v Brnu, v Galeriji gradu Bogenšperk pa bo na ogled med 17. in 30. avgustom.

Lebenslinien / Črte življenja / Lineas de vida

Vabljeni!

#festivalbogensperk ●●●

julij - september

Užij poletje!

Na sporedu

KONCERTI

23.

julij

20.30

grad Bogenšperk

NINA PUŠLAR

Batista Cadillac

Grad Bogenšperk

2.

september

20:00

FESTIVAL BOGENŠPERK

23. 7. NINA PUŠLAR
Koncert
20:30, grad Bogenšperk

2. 9. BATISTA CADILLAC
Koncert
20:00, grad Bogenšperk

KULINARIKA

Okusi z gradu

15. julij

18.00
• grad Bogenšperk

ŠMARTNO KUHA
19. avgust

Štaretov trg
15:00

FESTIVAL BOGENŠPERK

15. 7. OKUSI Z GRADU
Kulinarični dogodek
18:00, grad Bogenšperk

19. 8. ŠMARTNO KUHA
Kulinarični dogodek
15:00, Šmartno pri Litiji

2
26. 8. OKUSI Z GRADU
Kulinarični dogodek
18:00, grad Bogenšperk

Sprejemamo rezervacije

Festival Bogenšperk

julij - september

info@bogensperk.si
01 898 78 67
FB Grad Bogenšperk
FB TIC Šmartno

grad
Bogenšperk

KULtuRa

4. 8. SPREHOD
skozi Grumovo Šmartno
Literarni sprehod
18:00, Šmartno pri Litiji

16. 8. Seviq Brežice:
FEDERICO TOFFANO (IT)
Koncert klasične glasbe
19.00 predtakt, 20.00 koncert; grad Bogenšperk

17. 8. G. J. Mendel in mukotrpná
zgodba o genih -
LUCIE SEIFERTOVÁ

24. 8. RAZSTAVA GRAFIK LILA
Razstava
18:00, grad Bogenšperk

grad Bogenšperk

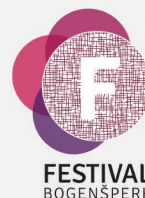
Za koga:

Primerno za otroke med 6. in 12. letom

Cena:

115 € cel teden**30 % popust za drugega otroka**

Prijave in informacije:

grad@bogensperk.si, 041 703 992

Tretjina festivala Bogenšperk

Avtorica članka: Maja Istenič

Smo na tretjini Festivala Bogenšperk in že zdaj lahko rečemo, da bo zagotovo najboljše obiskani festival zadnjih treh izvedb. Prva tretjina je pokazala dobro začrtano vsebinsko pestrost in veliko raznolikost naše ciljne publike.

Začeli smo z muškatinimi mehurčki, ki so ob jazz ritmih postavljali nove smernice na novo postavljenega festivala. Dodali smo literaturo, skupaj s Knjižnico Litija smo po-

častili praznik branja in knjig, kar 150-letno tradicijo je pospremila pesem Ditke, ki je v tistem čarobnem petku odzvanjala v grajskem atriju. Na polju vizualne umetnosti smo stopili mimo meja naše dežele in se spogledali z avstrijsko-argentinsko navezo – Linije življenja krasijo zidove naše galerije. Seveda pa ostaja vodilo festivala dobra glasba. Gostili smo tri vrhunske izvajalce; mlajšo publiko so naslavljali fantje iz skupine Joker Out, ki so otvorili grajsko jaso. Le nekaj petkov zatem je ta gostila rekordno število glasbenih navdušencev, ki so se tisti večer pozibavali v ritmih največjih uspešnic Jana Plestenjaka. Še posebej ponosni pa smo, da smo lahko prostor za predstavitev novega albuma »Predor« ponudili domači skupini Pavlov. Indie rock ritmi so skupaj s svetlobnimi premisami na grajski terasi delovali vr-

hunsko, mistično. Fantje so v goste povabili še novomeške Ember. Kliše je v ta namen pripravil razstavo grafik. Junjsko nedeljo smo se smejali ob filmski klasiki, ki so jo pod grajske zvezde pripeljali Klišejevci, gostili pa smo tudi mlade glasbene virtuozke iz Porenja. Odzivi obiskovalcev so navdihujoči in motivacijski; potrditev, da smo dobro začrtali pot, po kateri želimo naš festival razvijati naprej. Verjamemo, da lahko ta privabi na Bogenšperk vedno več navdušencev ali pa vedno znova. Veseli smo tudi, da smo se tako dobro ujeli z mlado in uspešno oblikovalko, ki ustvarja pod imenom Kaja Kreativa. Ta je začutila dinamiko in sporočilo našega festivala in ga oblekla v povsem nove barve. Spoštovani obiskovalci, počaščeni smo, da ste z nami. Veseli bomo še naprej barvali poletne dni tukaj v Šmartnem.

V deželi zelenega jutra

Avtorica članka: Maja Istenič

V petek, 24. junija, je na Staretovem trgu v Šmartnem pri Litiji potekala slovesnost, ki je združila dva pomembna jubileja, dan državnosti in dvajseto obletnico ustanovitve Občine Šmartno pri Litiji.

Zbrane je na trgu pozdravil župan, g. Rajko Meserko, nekaj svojih misli je z navzočimi delil slavnostni govornik Franci Rokavec, državni svetnik in župan Občine Litija. Spomnil se je samih začetkov občine in poudaril dobro sodelovanje obeh občin skozi vsa ta leta. Na prireditvi, ki so jo poimenovali »V deželi zelenega jutra«, so podelili nagrade za leti 2020 in 2021. Častni občan 2020 je postal akademski profesor dr. Janez Juhant, zlato plaketo Občine Šmartno pri Litiji je prejela Marjanca Vidic, srebrno plaketo pa sta prejela Franci Šircelj in msg. Jože Hauptman. Jubilejno nagrado za 130 let delovanja je prejelo Pevsko društvo Zvon, v imenu članov jo je prevzel Jože Loc. Nagrajeno je bilo tudi 10 letno delovanje PGD Primskovo, nagrado je prevzel Damjan Smrekar. V imenu Tamburaškega orkestra Šmartno je nagrado za 10 let delovanja prevzela Manca Murn.

Za leto 2021 sta zlato plaketo dobila Jožef Zadražnik in Igor Osredkar, srebrno plaketo Občine Šmartno pri Litiji pa Jožef Potisek. Priznanje Občine Šmartno pri Litiji za leto 2021 je dobila skupina Šola zdravja – Šmartno pri Litiji – za skupino jo je prevzela Ana Ulčar. Na prireditvi so se zahvalili tudi kvačkarici Anici Križman, ki je v okviru projekta »Slovenija kvačka« izdelala grb Občine Šmartno pri Litiji. Prireditev je povezovala direktorica Knjižnice Litija, Andreja Štuhec, za izbrano pesem pa so poskrbeli člani Slovenskega okteta.

MePZ Zvon na 51. Taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Sončno, precej vročo nedeljo, smo pevke in pevci z našo zborovodkinjo Marijo Celestina preživeli na taboru v Šentvidu pri Stični.

Zaradi epidemije tabora dve leti ni bilo in zelo smo se razveselili sporočila, da letos druženje bo, in to dva dneva. V soboto so nekateri pevke in pevci v Šentvidu prisluhnili koncertu naših zamejskih zborov in z njimi navezali stike.

Na nedeljsko jutro smo se člani MePZ Zvon zbrali pred šmarsko šolo in se odpeljali proti Dolenjski. Pevke in pevci smo navajeni, da tabor poteka v dežju ali v vročini, in tokrat je bilo kar precej toplo. Letošnji tabor je imel geslo »Pusti pevcu pesem peti« in je bil v celoti posvečen Stanetu Pečku, ki se je poslovil v januarju in je bil dolga leta, poleg maestra Igorja Švare, glavni pri organizaciji tabora. Dopoldan smo prepevali na generalki pod vodstvom Igorja Švare, ki nas, pevce, vedno spodbuja s svojimi domisljicami in šalami. Letos smo vsi zbori, moški, ženski in mešani, prepevali znane narodne pesmi. Sodelovali so tudi otroški in mladinski zbori nekaterih do-

lenjskih osnovnih šol, stiška godba na pihala in Folklorna skupina Vidovo iz Šentvida pri Stični. Slavnostni govornik je bil predsednik Državnega sveta RS Alojz Kovšca. Zbrane je pozdravil tudi predsednik Tabora slovenskih pevskih zborov Matej Šteh. Župan Dušan Strnad pa je vse prisotne pozdravil in povabil na 52. tabor naslednje leto.

Mogoče je bila letošnja udeležba res manjša, a zato nismo nič manj uživali na generalki, na druženju pri prijaznih domačinih, ki so nam pripravili mizo, klopi, pijačo, v povorki in na nastopu. Ves dan je v Šentvidu donela pesem z željo, da se ponovno srečamo drugo leto.

MePZ Zvon je zaključil pevsko sezono 2021/22

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Po udeležbi na Taboru slovenskih pevskih zborov, potem ko je Pevsko društvo Zvon na osrednji občinski proslavi ob dnevu državnosti in v počastitev 20-letnice naše občine prejelo posebno občinsko priznanje za 130-letno delovanje in ohranjanje pevske tradicije v kraju, smo se v nedeljo, 26. 6. 2022, družili na izletu po naši lepi domovini in tako zaključili letošnjo pevsko sezono.

Poln avtobus pevk, pevcev, nekaterih naših družinskih članov se je v že kar toplem jutru odpeljal proti skrajnemu vzhodnemu delu naše domovine, v Slovenske gorice. Na turistični kmetiji se nam je pridružil lokalni vodič, ki nas je s svojimi razlagami, zgodbami popeljal v davne čase. Ogleдали smo si staro kmečko hišo, polno raznih zbirk. V vinski kleti smo se ohladili in poskusili nekatere dobre bele sorte vin. Pot nas je peljala naprej do cerkvice Marije Snežne, kjer nas je prijazno sprejel domači župnik, nam povedal nekaj o zgodovini cerkvice in nas ob koncu pogostil. V cerkvi so ob spremljavi orgel, ki jih je igrala naša zborovodkinja Marija Celestina, donele Marijine pesmi. V Sladkem Vrhu smo se z brodom peljali čez reko Muro na avstrijsko stran. Vseskozi smo iskali senco, saj je bil dan izredno vroč.

Po ogledu starega, mogočnega debela hrasta smo se odpeljali nazaj na turistično

kmetijo in dan zaključili s kosilom, petjem, druženjem.

Ponovna podelitev certifikatov kakovosti Srca Slovenije

Avtorica članka: Mija Bokal

V začetku maja smo se zbrali v Mestnem muzeju Litija, da bi podelili certifikate kakovosti rokodelskim in prehranskim ponudnikom Srca Slovenije. Gre za izbrane izdelke, ki glede na strokovne kriterije dosegajo potrjeno kakovost Srca Slovenije in dajejo območju in znamki poseben pečat in edinstvenost.

Pravico do uporabe znamke kakovosti Srca Slovenije je na zadnjem ocenjevanju v oktobru 2021 prejelo za svoje izbrane izdelke 17 rokodelcev in prehranskih ponudnikov, na podelitvi so sodelovali tudi nekateri ponudniki iz Šmartnega pri Litiji.

Certifikate kakovosti, ki jih Razvojni center Srca Slovenije podeljuje že od leta 2016, sta izročili ponudnikom Mojca Štepic, direktorica Razvojnega centra Srca Slovenije, in Lijana Lovše, podžupanja Občine Litija. Vse zbrane sta pozdravili in jim povedali nekaj misli o pomenu ocenjevanja lokalnih izdelkov in vidikih za doprinos teh izdelkov k razvoju turističnih destinacij, zlasti destinacije Srca Slovenije.

Prejemniki certifikata KBZ Srca Slovenije 2021

Z nami je bil prav poseben gost, **dramski igralec Konrad Pižorn – Kondi, gorenjski Litijan**, ki je prireditev pospremil z igranimi vložki.

Ob zaključku slovesne podelitve certifikatov smo zbrani prisluhnili še **Eriku Logarju**, doktorskega študentu geografije na Univerzi v Ljubljani, ki je v zadnjih dveh letih izvajal **raziskavo o 10 slovenskih teritorialnih blagovnih znamkah, tudi Kolektivni blagovni znamki Srca Slovenije**. Zaključke je ob tej priložnosti predstavil upravljavcu znamke in ponudnikom, ki so aktivno sodelovali v raziskavi. **Vsem prejemnikom certifikata iskreno čestitamo!**

Rezultati P-IRIS projekta za spodbujanje podjetništva v Srcu Slovenije

Avtorica članka: Anamarija Fortuna

P-IRIS projekt (programa Interreg Europe) pušča pomembne sledi v Srcu Slovenije že vse od leta 2017, ko smo s partnerji iz šestih držav pričeli intenzivno pot za izboljšanje inovacijskih sistemov na podeželju s pomočjo profesionalizacije aktivnosti mreženja in uporabe inovacijskih orodij. Prav odlični rezultati štiriletnega obdobja so botrovali k odločitvi, da se partnerstvo ponovno poveže in v dodatnem letu aktivnosti naslovi konkretne izzive, ki jih je v Evropi pustila pandemija COVID-19. Sedaj smo tik pred zaključkom tega obdobja, rezultati pa ponovno kažejo, da smo na Razvojnem centru Srca Slovenije uspeli nasloviti konkretne izzive in potrebe lokalnega gospodarstva.

10. maja 2022 smo na Občini Litija organizirali srečanje podjetnikov in obrtnikov iz občin Litija in Šmartno pri Litiji. Srečanje smo organizirali skupaj z obema občinama in v sodelovanju z Območno obrtno-podjetniško zbornico Litija in inštitutom IRAP. Udeležencem smo predstavili možnosti za pridobitev (ne)povratnih sredstev iz različnih slovenskih in mednarodnih razpisov. Na srečanju smo identificirali različne potrebe posameznih podjetnikov in odgovorili na vprašanja o strukturah črpanja in birokratskih izzivih večjih razpisov.

Glede na izpostavljene potrebe in želje smo v okviru projekta za zainteresiranim ponudili možnost individualnega svetovanja za učinkovitejšo identifikacijo virov sofinanciranja posameznih investicijskih ter vsebinskih nadgradenj, ki jih lokalni podjetniki ter obrtniki načrtujejo. Individualne obravnave in svetovanja smo na razvojnem centru izvajali skupaj z inštitutom IRAP. Tako smo birokratsko in vsebinsko zahtevne projekte približali vsakemu podjetniku, ki se morda tudi prvič sooča s prijavi na razpise.

Na razvojnem centru pa bomo predstavnikom ekonomskega sek-

torja predstavili tudi 5. javni poziv LAS Srca Slovenije za nepovratna sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, v katerem bo razpisanih nekaj več kot 100.000 € sredstev. Merila za izbor projektov spodbujajo partnerske projekte (partnersko in medsektorsko povezovanje ter povezovanje med upravičenci iz vseh občin območja LAS Srca Slovenije). V okviru P-IRIS projekta bomo predstavnikom ekonomskega sektorja predstavili razpisne pogoje javnega poziva LAS Srca Slovenije, jim pomagali projektne ideje nadgraditi in povezati v smiselne celote ter jih povezati v skupen projekt za prijavo na javni razpis. Dogodek bo predvidoma potekal konec avgusta 2022.

Pomembna aktivnost projektne obdobja pa je bila tudi ogled dobrih praks podpornih okolij za podjetništvo na Norveškem. Med 8. in 9. junijem 2022 smo s predstavnico Občine Litija obiskali ruralno okolje zahodne Norveške, natančneje občine Sogndal in Kunn ter širše Vestland okrožje. Ta predel Norveške je zelo razpršen, razdalje so dolge, prebivalci pa živijo v majhnih središčih ali so razpršeni izven urbanih naselij. To območje je pred leti slovelo po množičnem odseljivanju mladih v večja središča, v zadnjem obdobju pa se je prav zaradi dobro strukturiranih podpornih okolij ta trend spremenil. Kljub vsemu je COVID-19 močno prizadel številne projekte spodbujanja podjetništva na tem območju, a lokalne skupnosti in posamezni podjetniki so jasno odgovorili na vse te izzive in vzpostavili nove inkubatorje, coworking prostore, oblikovali posebne programe za nemoteno delo, razvoj in mreženje, tudi v obdobju, ko je za kar nekaj časa svet navidezno obstal. Vse to je bilo možno z močno finančno podporo okrožja Vestland in posameznih občin, ki so vse omenjene projekte podprle. Zagotovo praksa, ki jo je vredno ponotranjiti tudi v slovenskem prostoru.

Študijski obisk v Sloveniji je navdušil irske partnerje

Avtorica članka: Anamarija Fortuna

Razvojni center Srca Slovenije je med 11. in 12. majem 2022 organiziral mednarodni študijski obisk v okviru TRINNO projekta z namenom predstavitve slovenskih dobrih praks. Na obisku irskega partnerja in deležnikov smo predstavili Spodbude malih vrednosti preko vavčerjev za mala in srednje velika podjetja, podrobneje izmenjali izkušnje, prakse in znanja s področja vavčerjev za digitalizacijo ter predstavili podjetniški pospeševalnik Katapult, primer odlične dobre prakse spodbujanja podjetništva v Sloveniji.

Prvi dan študijskega obiska smo obiskali Slovenski podjetniški sklad – SPS, ki je skupaj z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo podrobno predstavil namen, cilje, shemo delovanja in izvajanja Spodbud malih vrednosti preko vavčerjev. Uvodni nagovor, številne izkušnje in delovanje SPS je predstavila direktorica, mag. Maja Tomanič Vidovič, vavčersko shemo je predstavila Viktorija Potnik (SPS), s strani MGRT sta na dogodku sodelovali Marlen Skarlovnik, vodja sektorja za podjetništvo, in Miša Osterc. Irskega partnerja in njihove deležnike je navdušil strukturiran in odlično pripravljen sistem objavljanja, postopek prijave in podeljevanja sredstev v okviru Spodbud malih vrednosti preko vavčerjev. Izrazito izstopa tudi podatek, da slovenska vavčerska shema pokriva že 14 različnih vsebin.

Na poti v območje Srca Slovenije smo se ustavili še v Katapultu, podjetniškem spodbujevalniku in inovativnem okolju enako mislečih, ki nudi podporo podjetjem v vseh fazah rasti. Prehojeno pot Katapulta, ki ga je ustanovilo podjetje Dewesoft, njihove številne projekte in konkretne vzvode podpore za notranje inkubiranje in zunanje startupe ter začetnike podjetništva je pred-

stavila ga. Olga Knez, vodja projektov. Predstavitve območja Srca Slovenije pa smo zaključili na gradu Bogenšperk v Šmartnem pri Litiji.

Drugi dan študijskega obiska smo sklenili v Digitalnem inovačnem stičišču Slovenije in izmenjali izkušnje, prakse in znanja s področja vavčerjev za digitalizacijo. Izmenjava dobrih praks, nekaterih izzivov in uspešnih zgodb se je nanašala na vavčerje za dvig digitalnih kompetenc, digitalnega marketinga, priprave digitalne strategije ter kibernetske varnosti.

Irski partner WestBIC in deležniki Local Enterprise Office Roscommon, Local Enterprise office Leitrim, Local Enterprise office Longford so med obiskom v Sloveniji večkrat izpostavili odlično strukturiran postopek pridobitve vavčerjev, vse od objave javnega poziva, priprave vloge ter pomoči, ki so je lahko MSP deležni, poenostavljen sistem za hitro oddajo vloge ter vse do izplačila spodbud za podjetnike. Spregledane niso bile niti številne vsebine, ki jih Slovenija nudi v okviru vavčerske sheme, ki kažejo na široko podporo za rast, razvoj, prenavo ali nadgradnjo delovanja mikro, malih ali srednje velikih podjetij v Sloveniji.

Ekскурzija veteranov OZ Litija - Šmartno

Avtor članka: Radovan Petje, foto: S. Vidmar

Končno so naši člani dočakali tako zeleno ekscurzijo. Zadnja je bila leta 2019.

Letos nas je pot vodila po dolini, kjer je Soča krvava tekla, to je po krajih soške fronte. Zbrali smo se v spominskem parku v Litiji, kjer smo naredili »gasilsko fotografijo«. Avtobus s 60 udeleženci je krenil proti Gorenjski, kjer smo imeli krajši postanek. Nadaljevali smo pot proti Italiji mimo Trbiža, preko prelaza Predel nazaj v Slovenijo

do trdnjave Kluže. Po tako dolgi poti se je prilegla lahka malica. V trdnjavi smo bili lepo sprejeti. V vojake iz prve svetovne vojne oblečeni igralci so odigrali predstavo »drajcen« in nam postregli s čajem. Sledil je voden ogled muzeja v trdnjavi, zatem pa še voden ogled okolice trdnjave z rovi in bunkerjem.

Sledila je vožnja po dolini Soče do Solkana. Pogled od blizu na znameniti kamniti železniški most je bil enkratno. Sledilo je zaslužno kosilo. Ogledali smo si še solkanski mizarški muzej, kjer so ročno izdelovali razno pohištvo. V muzeju so razstavljeni unikatni izdelki, ki so krasili tudi pisarne naših visokih politikov.

Na poti domov, kamor smo prišli v večernih urah, smo se za kratek čas ustavili na počivališču Lom. Zanimivosti na celotni poti je pripovedovala ga. Darja, udobno in varno nas je vozil Sandi, ekscurzijo pa je vodil Jože, za kar se jim lepo zahvaljujemo. Že sedaj razmišljam, kako izvesti program v naslednjem letu s čimvečjo udeležbo naših članov.

V LAS izvoljeni novi predstavniki Šmartnega pri Litiji

Avtorica članka: Mija Bokal

V začetku maja je v Litiji potekala seja Skupščine LAS Srce Slovenije, na kateri so člani izvolili nove člane v organe lokalne akcijske skupine. Gre za posameznike, ki bodo vodili delovanje in razvoj LAS v naslednjem triletnem mandatsnem obdobju. Kot predstavnica z območja občine Šmartno pri Litiji je bila v Razvojni svet LAS izvoljena Lilijana Mandelj, v Nadzorni odbor LAS pa Jožica Bajc Pivec.

Članstvo v LAS je odprte narave. Sodeluje lahko vsak, ki želi, kar bo še posebej aktualno ob pripravi strategije lokalnega razvoja za novo programsko obdobje 2023–2027, ki je pred nami, in bo podlaga za nove javne razpise za nepovratna sredstva. Trenutno so člani LAS Srce Slovenije iz občine Šmartno pri Litiji Občina Šmartno pri Litiji, Javni zavod Bogenšperk, Društvo za razvoj podeželja LAZ, Kulturno društvo Tamburaški orkester Šmartno, Športno društvo Javor, Klemen Vodnjov – nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji in Jožica Bajc Pivec.

Vsem dosedanjim članom se zahvaljujemo za sodelovanje in čestitamo novo izvoljenim članom!

Prisotni izvoljeni novi člani organov LAS: Jožica Bajc Pivec, Klara Kržišnik, Jože Kos, Lilijana Mandelj, Boris Ravbar, Alenka Urbanc, Lijana Lovše, Željko Savič in Domen Virant

Ekipa LAS Srce Slovenije s člani pred muzejem LESARIUS, ki smo si ga skupaj ogledali po seji Skupščine LAS.

Iz dela RKS OZ Litija

Avtorici članka: Danica Sveršina in Irena Videc

KRVODAJALSTVO

Druha letošnja redna krvodajalska akcija je potekala 16. in 17. 6. 2022 v Osnovni šoli Gradec v Litiji. Zaradi zaščite krvodajalcev in zaposlenih ter preprečevanja možnih prenosov bolezni krvodajalske akcije še vedno potekajo prilagojeno, torej s predhodnim naročanjem krvodajalcev. Krvodajalske akcije so se udeležili 204 krvodajalci, ki se jim zahvaljujemo za udeležbo in darovano kri. Zahvaljujemo smo se tudi Osnovni šoli Gradec za sodelovanje pri uspešno izvedeni krvodajalski akciji.

Ob dnevu slovenskega krvodajalstva, ki ga obeležujemo **4. junija**, se zahvaljujemo vsem krvodajalcem za darovano kri, za nesebično pomoč drugim do boljše in zdrave prihodnosti. Kri je nenadomestljivo zdravilo, pri zagotavljanju krvi pa si lahko pomagamo le ljudje med seboj. Za nemoteno preskrbo s krvjo vsak dan v povprečju potrebujemo 350 darovalcev. Potreba po krvi se v času epidemije covid-19 ni zmanjšala, krvodajalske akcije potekajo nemoteno, sprememba je le v tem, da se je za odvzem potrebno naročiti.

14. junija vsako leto države po vsem svetu praznujejo **svetovni dan krvodajalcev**. Namen praznika je širiti zavedanje o pomembnosti varne krvi in krvnih pripravkov ter se zahvaliti vsem prostovoljnim krvodajalcem, ki s svojim nesebičnim dejanjem rešujejo življenja. **Hvala vsem, ki dnevno rešujete življenja, vračate zdravje in pomagata nadaljevati plemenito tradicijo slovenskega krvodajalstva!**

TEDNI VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

IC GEOSS nas je povabil k sodelovanju v okviru Tednov vseživljenjskega učenja (TVU). Gre za najvidnejšo kampanjo, ki poteka po celi Sloveniji in spodbuja vseživljenjsko učenje. Letos so v okviru TVU prvič izvedli Parado učenja. To je bil enodnevni dogodek, povezan s promocijo vseh oblik učenja in izobraževanja, potekal je 25. 5. 2022. Na tem dogodku smo se predstavili tudi mi. Na stojnici smo imeli promocijski material, vabilo na krvodajalsko akcijo, zdra-

vstveno letovanje otrok ... Obiskovalcem smo prikazali temeljne postopke oživljanja z uporabo AED. Pridružil se nam je tudi Boštjan Novak, strokovni sodelavec za krvodajalstvo iz RKS.

STROKOVNA EKSKURZIJA V SOLFERINO

9. 6. 2022 smo organizirali enodnevno strokovno ekskurzijo v Solferino, kjer je bila 24. junija 1859 velika enodnevna bitka s premočnimi žrtvami in po zaslugi švicarja Henrija Dunanta predstavlja začetek ideje Rdečega križa.

Po zgodnjem odhodu iz Litije sta se nam na Fernetičih pridružili predsednica in podpredsednica RKS OZ Koper, ki sta pripravili program in nas tudi vodili. Ogledali smo si muzej, v katerem je posebna dvorana, ki je v celoti posvečena bitki 24. junija 1859. Nato smo se povzpeli na stolp s čudovitim razgledom in si ogledali spomnike in orožje padlih generalov v bitki ter razne vojaške dokumente. Ogledali smo si tudi eno najstarejših cerkva v Solferinu, v kateri so 21 let po krvavi bitki postavili kostnico z ostanki 1.413 lobanj padlih v bitki ter kosti okrog 7000 padlih vojakov ne glede na narodnost in državljanstvo.

Iz Solferina smo se odpeljali v mestece Sirmione ob Gardskem jezeru. V mestece, ki so ga opevali že Rimljani, vstopimo skozi mogočno trdnjavo Rocca Scaligera. V starem mestnem jedru je živahno, srečuje se staro in mlado in je res vredno ogleda. Nekateri prostovoljci so si privoščili sladoled – mestece je znano po odličnem sladoledu – pijačo ali pa so se le sprehodili.

Preživeli smo prijeten in poučen dan, ki je kljub dolgi vožnji hitro minil.

Brezplačna udeležba!
Omejeno število prijav.

KONZORCIJ ROKODELSKIH CENTROV SLOVENIJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

SLOVENSKI ROKODELSKI TABOR 2022

za mlade od 12 do 17 let

ROGATEC 5. - 7. 7. STEKLARSTVO	RIBNICA 4. - 5. 7. USTVARJANJE Z LESOM
MORAVČE 6. - 8. 7. CVETJE IZ KREP PAPIRJA, POLSTENJE	DOLE PRILITJI 6. - 8. 7. OGLARSTVO
SLOVENSKA BISTRICA 13. - 15. 7. KERAMIKA, LONČARSTVO	ŠKOFJA LOKA 22. - 24. 8. TRADICIONALNA OBDELAVA LESA
VERŽEJ 25. - 27. 7. LONČARSTVO	

USTVARJAJ IN SE ZABAVAJ!

Druženje z mojstri rokodelci in spoznavanje rokodelskih panog od blizu, čas za vrstniki in še veliko več nepozabnih dogodivščin.

www.rokodelci.si

ORL NOVAK

ZASEBNA ORL AMBULANTA
za bolezni ušes, nosu in grla

Vsak ponedeljek 15-20h

068 128 368

narocanje@orl-novak.si

www.orl-novak.si

ZD Grosuplje
medicina dela

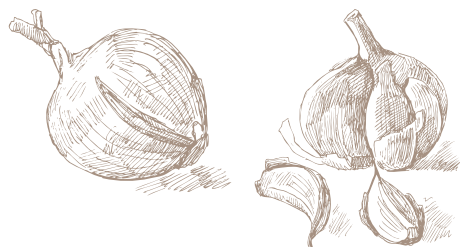
Velik uspeh naših kuharjev

Avtor članka: Andraž Šešok

Na mednarodnem kulinarinem festivalu v Srbiji so Slovenci iz občine Šmartno pri Litiji zasedli prvo mesto v kuhanju golaža.

V soboto, 4. junija, se je v centralni Srbiji v bližini mesta Valjevo oz. pokrajini Šumadija odvijal mednarodni kulinarčni dogodek kuhanja golaža, pasulja in ribje čorbe z imenom »Gastrofest Brankovina 2022«.

Ekipa z imenom Golažena iz Velike Štange in v sestavi Andraž Šešok kot vodja ekipe ter pomočniki Damjan Kastelic, Janez Skubic in Vinko Žust so v kategoriji golaž iz kotlička v močni konkurenci 63 ekip osvojili prvo mesto in tako prepričljivo zmagali med ekipami iz Srbije, Makedonije, Madžarske, Bolgarije, Hrvaške idr.

Promenadni koncert tamburašev

Avtorica članka: Nataša Zavšek

Na sončno nedeljsko dopoldne, 5. junija, so šmarski trg preplavili prijetni zvoki tamburic domačega tamburaškega orkestra.

V okviru tedna ljubiteljske kulture pod organizacijo JSKD RS je Tamburaški orkester Šmartno pripravil **promenadni koncert**, na katerem so zaigrali skladbe za vsa ušesa. Takoj po binkoštni maši ob 11. uri so za vse zbrane pred cerkvijo pripravili pester program. Od popularne skladbe **Ko so lipe**

cvetele, do ponarodele **Kam le čas beži** in precej resnejših klasičnih skladb: **Kneinja čardaša**, **Tempa** in **Venček koroških ljudskih**, s katerimi se tamburaši pripravljajo na jesensko državno srečanje. Za vokalno popestritev programa je poskrbel pevec **Darko Vidic**.

Hvaležni smo, da so se ob našem igranju navzoči ustavili in nam prisluhnili. Za naše

delo in trud je podpora poslušalcev največja nagrada. Čeprav smo s tem koncertom zaključili sezono in se odpravljamo na zaslužene poletne počitnice, ko si bomo nabrali novih moči za naslednjo sezono, se že veselimo vseh projektov in koncertov, ki so pred nami. Hkrati vabimo vse nadobudne tamburaše, da nas kontaktirajo in se nam v novi sezoni pridružijo v tamburaških vrstah!

Peskokop Kepa iz Ježc je doniral 2.000 EUR

Avtorica članka: Mojca Smolič

Miha Deželak, ki je s kvadrociklom potoval po Sloveniji v že osmi dobroteljni akciji Radia 1 Deželak junak, se je v petek, 3. junija ob 11. uri pripeljal tudi v Žužemberk. Tam so ga pričakali otroci tamkajšnje osnovne šole, gasilci in večina okoličanov. Miha pa je del poti spremljala tudi kolesarska ekipa podjetja Peskokop Kepa iz Ježc. Na prizorišču v Žužemberku jih je pričakala tudi direktorica podjetja, ga. Suzana Kepa, ki je Mihu izročila donatorski bon v višini 2.000 EUR.

»Večini je samoumevno, da gre vsaj enkrat na leto na oddih na morje, mnogo pa je takšnih, ki so za morje le slišali in si ga žal ne morejo

privoščiti. Tudi v podjetju Peskokop Kepa iz Ježc smo se odločili, da podpremo Deželakovo akcijo v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Moste - Polje in z donacijo pomagamo priklicati nasmeh na otroške obraze. Smo veseli in ponosni, da smo lahko del tako plemenite akcije, zato smo se odločili, da v sklad prispevamo še dodatnih 2.000 EUR ter tako omogočimo še več otrokom počitnice

ob morju. Otroci so naše največje bogastvo. S skupnimi močmi jim lahko pomagamo, da se bodo tako tudi počutili,« je dejala direktorica podjetja Peskokop Kepa, ga. Suzana Kepa, ob predaji simboličnega čeka Mihu Deželaku.

Velika srčnost, dobrotelnost in predvsem čut za otroke so le dokaz, da nam je še kako mar za lepo otroštvo naših otrok.

Zlata poroka

Avtorica članka: Alenka Škufca

Pisalo se je leto 1972, ko sta v zakon stopila Stanislava in Anton Mele iz Zgornje Jablanice. Večno zvestobo sta si obljubila v župnijski cerkvi Marijinega rojstva na Primskovem. Leto so tekla in zdaj sta z roko v roki dočakala zlato poroko.

Anton ima triinsedemdeset let, Stanislava jih bo letos sedemdeset, da pa bo leto res živahno z okroglimi številkami, se družini obeta še obisk abrahama, eden od zetov pa bo dopolnil štirideset let.

Za vnovično obljubo zvestobe so skrivoma

poskrbeli domači.

V cerkev svete Ane je zlatoporočnica popeljala pesem, ki so jo zapele članice ženskega pevskega zbora LAZ, do oltarja so ju pospremili njuni trije otroci. Tam sta si Stanislava in Anton, ob orošenih očeh vseh prisotnih, ponovno izmenjala zaobljube, poročna prstana in prisegla večno ljubezen.

Po mašni slovesnosti je sledila manjša pogostitev vseh prisotnih ob glasbeni spremljavi fantov iz skupine Osvajalci in pevk ženskega pevskega zbora LAZ.

Slavje sta zlatoporočnica nadaljevala v krogu družine, sorodnikov in prijateljev.

Anton in Stanislavi z željo po zdravju in nadaljnji sreči želimo še mnoga leta skupnega življenja.

Rokometašice OŠ Šmartno pri Litiji srebrne

Avtorica članka: Anita Sivka, vodja ekipe

Ekipe učenk OŠ Šmartno pri Litiji je na zaključnem turnirju v rokometu za osnovne šole v Hrpeljah osvojila naslov podprvakinj.

Pot do finala se je začela z zmago na področnem prvenstvu v domači dvorani proti ekipi OŠ Litija, 9. 11. 2021. V četrtfinalu so v Šmartno, 29. 3. 2022, v goste prišle igralke OŠ Center Novo mesto. Domačinke so spet suvereno zmagale. Tudi tekma, na kateri so se igralke uvrstile v finale, je potekala na domačem igrišču v Dvorani Pungrt. 3. 5. 2022 so se starejša dekleta uvrstila v finale z zmago nad OŠ Nazarje in OŠ Litija. Finalni turnir se je odvijal v četrtek, 2. 6. 2022, na OŠ DBB Hrpelje. Srečale so se tri ekipe: OŠ Sv. Jurij ob Ščavnici, OŠ Šmartno pri Litiji in OŠ DBB Hrpelje. Mlade rokometiške so skozi igro prikazale veliko znanja, visok nivo igre in fizične pripravljenosti. Šmarčanke so se pogumno borile in osvojile naslov

državnih podprvakinj za šolsko leto 2021/2022. Za prikazano igro, borbo in osvojen srebren medaljo jim iskreno čestitamo. Dve naši tekmovalki sta bili izbrani v naj sedmerico turnirja. Zahvaljujemo se tudi navijačem, ki so jih glasno spodbujali.

Trgovina z oblačili

TEKSTIL

Avtorica članka: Bojana Ahac

Moje ime je Bojana in lahko bi rekla, da sem na samostojni poslovni poti novinka, saj sem decembra leta 2021 prevzela franšizo TEKSTIL (TEKSTIL, proizvodno trgovsko podjetje, d. d., Letališka 34, Ljubljana). Podjetje Tekstil je bilo ustanovljeno leta 1947. V Sloveniji ima Tekstil že skoraj 75-letno tradicijo in je z maloprodajnimi trgovinami prisoten po celotni Sloveniji. Litijška franšiza se nahaja v Slivni na Jerebovi ulici 6 v Litiji in je na tem mestu prisotna že 40 let.

S prevzemom trgovine sem uresničila svojo dolgoletno željo, stopila iz cone udobja in se podala na samostojno pot. Z velikim veseljem in svojo kreativno žilico skrbim, da je izložba trgovine vedno živahna, urejena in v skladu s trenutnim prodajnim asortimentom. Na polnih prodajnih policah imamo trenutno veliko izbire moške in ženske poletne kolekcije, kjer vsakdo lahko najde nekaj po svojem okusu. Skozi celotno leto pa imamo v ponudbi kvalitetno spodnje perilo, pižame, nogavice, posteljnino, brisače itd. V kolikor bi želeli svoje bližnje obdariti s kakšnim kosom oblačil, vendar ne poznate njihovega okusa in konfekcijske številke, se pri nas dobi tudi darilne bone.

Pri nas se lahko oglasite vsak dan od ponedeljka do petka med 9. in 17. uro in ob sobotah med 8. in 13. uro. Ob nedeljah in praznikih je trgovina zaprta. Na Facebooku nas najdete na strani Bojka, trgovina z oblačili, na kateri objavljamo aktualno ponudbo. Pričakujemo vas s poletnimi popusti do - 70 %!

Bojka, trgovina z oblačili, Bojana Ahac, s. p.
 Jerebova ulica 6, 1270 Litija
 GSM: 041 365 679
 E-mail: bojana.ahac@gmail.com
 Facebook: Bojka, trgovina z oblačili

Občina Šmartno pri Litiji, tretja najdražja občina v Republiki Sloveniji

Avtor članka: mag. Bojan Jelen

Pri pregledu javno dostopnih podatkov, ki so objavljeni na spletni strani Računskega sodišča (<https://www.rs.si/razno/cene/>), sem se kar zamislil, v kako dragi občini živim. Računsko sodišče je v projektu »Cene občinskih storitev« za leto 2021 ugotovilo, da je občina Šmartno pri Litiji glede cen programa vrtca, oskrbe s pitno vodo, kanalščine, komunalnih odpadkov, komunalnega prispevka in NUSZ (o.p. nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča) tretja najdražja občina v Sloveniji (Računsko sodišče, Cene občinskih storitev, str. 65). V nadaljevanju bom razčlenil posamezne postavke v občini Šmartno pri Litiji, za primerjavo so dodane povprečna, najvišja in najnižja cena občinskih storitev v Sloveniji.

Cena vrtca (cena programa je za drugi starostni razred; za zakonsko olajšavo in subvencijo občine je upoštevano, da je družina v 5. dohodkovnem razredu)

	program vrtca	znižano plačilo
Šmartno pri Litiji	387,00 EUR	135,45 EUR
Povprečna cena v RS	382,64 EUR	121,81 EUR
Najvišja cena v RS	497,00 EUR	172,90 EUR
Najnižja cena RS	287,00 EUR	33,93 EUR

Oskrba s pitno vodo (mesečna cena za porabo 8 m³ pitne vode, priključek DIN20, skupna cena omrežnina in vodarina – cena storitve)

	Skupna cena brez subvencij (v nadaljevanju *)	Skupna cena ob upoštevanju morebitnih subvencij (v nadaljevanju **)
Šmartno pri Litiji	18,44 EUR	18,44 EUR
Povprečna cena v RS	12,40 EUR	11,70 EUR
Najvišja cena v RS	25,20 EUR	21,40 EUR
Najnižja cena RS	4,60 EUR	4,50 EUR

Šmartno pri Litiji	18,44 EUR	18,44 EUR
Povprečna cena v RS	12,40 EUR	11,70 EUR
Najvišja cena v RS	25,20 EUR	21,40 EUR
Najnižja cena RS	4,60 EUR	4,50 EUR

Kanalščina (mesečna cena za porabo 8 m³ pitne vode, priključek DIN20, skupna cena omrežnina za odvajanje, omrežnina za čiščenje, cena storitve odvajanja, cena storitve čiščenja)

	*	**
Šmartno pri Litiji	27,79 EUR	22,83 EUR
Povprečna cena v RS	17,50 EUR	14,50 EUR
Najvišja cena v RS	47,10 EUR	30,00 EUR
Najnižja cena RS	4,50 EUR	4,50 EUR

Čiščenje greznic (mesečna cena za porabo 8 m³ pitne vode, priključek DIN20, skupna cena za infrastrukturo in cena storitve)

	*	**
Šmartno pri Litiji	3,37 EUR	3,37 EUR
Povprečna cena v RS	4,90 EUR	4,60 EUR
Najvišja cena v RS	16,50 EUR	14,90 EUR
Najnižja cena RS	0,90 EUR	0,90 EUR

Ravnanje s komunalnimi odpadki (mesečna cena za zbiranje 45 kg mešanih odpadkov in 15 kg bioloških odpadkov ter 40 kg predelave odpadkov, 5 kg odlaganja odpadkov; skupna cena infrastrukture za zbiranje mešanih odpadkov, infrastrukture za zbiranje bioloških odpadkov, infrastrukture za obdelavo odpadkov, infrastrukture za obdelavo odpadkov, storitve za zbiranje mešanih odpadkov, storitve za zbiranje bioloških odpadkov, storitve za obdelavo odpadkov in storitve za odlaganje odpadkov)

	*	**
Šmartno pri Litiji	17,61 EUR	17,61 EUR
Povprečna cena v RS	15,10 EUR	15,00 EUR
Najvišja cena v RS	26,40 EUR	26,40 EUR
Najnižja cena RS	7,30 EUR	6,50 EUR

Komunalni prispevek (prispevek za novogradnjo: 600 m² gradbene parcele, 150 m² bruto stavbe, obstoječa komunalna oprema)

	Skupna cena
Šmartno pri Litiji	7.459,00 EUR
Povprečna cena v RS	5.967,00 EUR
Najvišja cena v RS	30.761,00 EUR
Najnižja cena RS	882,00 EUR

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ za 80 m² stanovanjske površine v drugem najpomembnejšem območju)

	Skupna cena
Šmartno pri Litiji	65,56 EUR
Povprečna cena v RS	40,85 EUR
Najvišja cena v RS	104,38 EUR
Najnižja cena RS	10,89 EUR

Turistična taksa (cena za eno prenočitev)

	Skupna cena
Šmartno pri Litiji	0,60 EUR
Povprečna cena v RS	1,40 EUR
Najvišja cena v RS	2,50 EUR
Najnižja cena RS	0,09 EUR

Članarina za knjižnico (cena letne članarine knjižnice za odraslo zaposleno osebo)

	Skupna cena
Šmartno pri Litiji	10,00 EUR
Povprečna cena v RS	12,50 EUR
Najvišja cena v RS	19,00 EUR
Najnižja cena RS	6,00 EUR

Najem grobnega prostora (letna cena najema enojnega groba)

	Skupna cena
Šmartno pri Litiji	28,04 EUR
Povprečna cena v RS	19,00 EUR
Najvišja cena v RS	55,10 EUR
Najnižja cena RS	4,40 EUR

Skupni mesečni stroški za povprečno gospodinjstvo (podatki za tričlansko gospodinjstvo za šest področij: program vrtca, oskrba s pitno vodo, kanalščina, komunalni odpadki, komunalni prispevek in NUSZ skupaj z DDV); podrobno razlago kriterijev si lahko preberete na spletni strani https://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/Datoteke/Prirocniki-projekti/Dodatni_projekti/cene/Cene_obcinskih_storitev.pdf, stran 63 in 64.

Šmartno pri Litiji **104,95 EUR**
Povprečni skupni strošek 78,67 EUR (povprečni stroški občin v Sloveniji)

Najvišji skupni strošek v občini Piran 126,08 EUR

Najnižji skupni strošek v občini Krško 50,15 EUR

Iz zgoraj navedenih statističnih podatkov občina Šmartno pri Litiji na nobenem od analiziranih stroških ne zaseda najvišjega mesta (da bi na posamezni postavki imeli najvišji znesek stroškov). Iz tega pa lahko sklepam, da imajo preostale občine posamezne storitve bistveno cenejše, zaradi česar je povprečen mesečni strošek na posamezno gospodinjstvo ustrezno manjši. V oči bode npr. oskrba s pitno vodo, saj imajo tudi druge občine podobne stroške (vzdrževanje, stroški električne energije itd.), pa vendar ima naša občina za 5 evrov višjo ceno za 8 m³ vode, kot je povprečje v občinah v Sloveniji. Podobno je tudi s kanalščino. Pri tem pa je potrebno dodati, da ima občina Šmartno pri Litiji relativno na novo zgrajeno kanalizacijsko omrežje, zaradi česar se praviloma ne pričakuje pretiranih obnovitvenih del ter popravil, pa vendar je strošek kar precej večji od slovenskega povprečja. Na tem mestu dodajam tudi, da ostali, ki ne bomo nikoli priključeni na kanalizacijsko omrežje, v občini Šmartno pri Litiji nismo upravičeni do nobene subvencije za izgradnjo malih čistilnih naprav, kot to omogočajo nekatere druge občine. Tudi ravnanje s komunalnimi odpadki je cenovno nad slovenskim povprečjem. Višina nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča ni zanemarljiv podatek. Resda cena nadomestila ni najvišja v slovenskem merilu, vendar je 25 evrov višja od slovenskega povprečja. Po mojem, sicer nestrokovnem mnenju lokacija same občine ni tako eminentna, da bi dovoljevala takšno odstopanje od povprečja.

Ne nazadnje pa je tudi najem groba od slovenskega povprečja dražji za 9 evrov, čeprav je omenjena storitev lahko primerljiva s pokopališči v drugih občinah.

Če pa k omenjenim dejstvom dodam še svoje stroške, ki sem jih imel in jih še vedno imam (vzdrževanje 500 m ceste, izkop 400 m trase za vodovod, prevoz šolskih otrok, izgradnja male čistilne naprave ter še kaj bi se našlo), potem je občina Šmartno pri Litiji zame glede stroškov žal najdražja občina.

Ker me je številka stroškov bivanja v občini Šmartno pri Litiji tako zbadla, sem preveril še **povprečno mesečno neto plačo po občinah za leto 2021** (vir: Statistični urad RS, <https://gis.stat.si/>).

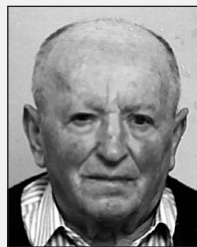
Šmartno pri Litiji **1035,91 EUR**

Povprečna neto plača v občinah **1146,00 EUR**

Najvišja povprečna neto plača v občini Podlehnik **1529,37 EUR**

Najnižja povprečna neto plača v občini Gornji Petrovci **886,96 EUR**

Iz navedene primerjave je razvidno, da občina Šmartno pri Litiji še zdaleč nima največjega neto mesečnega prihodka na občana, zato se mi zdi ugotovitev Računskega sodišča kar alarmantna in bi morala biti konkretno vodilo vodstvu občine ter občinskemu svetu pri odločanju o prej navedenih stroških, sploh ob prihajajoči gospodarski krizi in zviševanju stroškov na vseh življenjskih področjih.

ZAHVALA

V 85. letu starosti se je od nas poslovil naš dragi stric in brat

FRANC TERČON,

1937–2022.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in spodbudne besede, prav tako za podarjeno cvetje, sveče in darove za svete maše. Posebna zahvala gospodu župniku Janezu Juhantu in gospodu župniku Janezu Ferležu za lepo opravljen obred. Hvala tudi pogrebni službi Komunale Litija ter pevcem. Srčna hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

*Tiho teče solza lepega spomina,
umre srce, a ostane bolečina
v srcu dragega in večnega spomina.
Ni tvojih več besed in stiska rok,
ostal je le spomin in trpek jok.
Ko nekoga za vedno izgubiš,
ko odnese za seboj del tebe,
še le takrat se zaveš,
da ga ljubiš bolj kot sebe.*

ZAHVALA**MARIJA ERJAVEC, ROJ. OBOLNAR**

9. 8. 1945–26. 5. 2022

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče.

Žalujoci: vsi njeni

*Sklenjen je krog.
Ne prošnja ne jok te več ne predrami.
V mislih, spominih z nami ostajaš, ljubljena mami.*

ZAHVALA**SONJA SIRK, ROJ. MEGUŠAR**

3. 9. 1948–5. 6. 2022

Ob boleči izgubi drage sestre, mame, babice in tašče se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala patronažni medicinski sestri Tini in dr. Hauptmanovi za vso skrb in podporo.

Najlepša hvala Veri, ki si je nesebično vzela čas za skrb in pogovor.

Iskrena hvala vsem, ki ste se od nje poslovili in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Vsak človek je zase svet,
čuden, svetel in lep
kot zvezda na nebu.
(T. Pavček)*

ZAHVALA

ob izgubi drage mami, tete, babice in prababice

MARIJE POGLAJEN,

26. 4. 1928–13. 5. 2022,
iz Preske nad Kostrevnico.

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in vaščanom za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče, svete maše ter finančno podporo. Hvala g. župniku, pevcem, trobentaču, za izrečene besede slovesa in pogrebni službi KSP Litija.

Vsi njeni

V SPOMIN

Toplo julijsko jutro nam je vzelo našega dragega moža, skrbnega očeta in ljubečega dedija

FRANCA BALANTA,

1947–2021.

Spomini, ki jih je pustil za seboj, nas spremljajo na vsakem koraku v življenju. Za vedno ostaja v naših srcih, mislih in besedah.

Žena Branka, hči Mija, sin Bogdan, hči Petra, zet Peter, snaha Nataša, vnuk Marcel, vnukinja Nea in Ela

»Prvič moje.«

Grumovo pohištvo v Šmartnem pri Litiji

Avtorica članka: Stanka Sirk

Družina pisatelja in zdravnika Slavka Gruma, ki se je rodil leta 1901 v Šmartnem pri Litiji, nikoli ni imela svojega doma. Delila je usodo tistih proletarskih družin, ki so se selile iz kraja v kraj, tako kot so jim to narekvale očetove zaposlitve. Čeprav je bil Slavkov oče izučeni strojar in je napredoval od usnjarskega pomočnika do delovodje, njegovi prihodki, lahko pa tudi kakšni drugi razlogi, niso dovoljevali, da bi se šestčlanska družina ustalila. Morda so bili temu še najbliže v Novem mestu, kjer je bil Franc Grum kot delovodja zaposlen pri bogatem novomeškem usnjarju Antonu Hočevanju, a njegov nenadni bankrot je družino primoral, da si je poiskala nov dom v Mokronogu, kjer se je oče zaposlil pri usnjarju Pencu. Toda tudi tam ni imel sreče. Poleti leta 1911 je kraj zajel hud požar, ki je izbruhnil prav v usnjarni, in družino pognal za kratek čas v Konjice k usnjarju Lavriču, že leta 1912 pa so se vrnili v Šmartno, se ponovno naselili v Knafličevi hiši, a jo kmalu tudi zapustili, saj je usnjar Francišek Knaflič po pripovedovanju Grumove sestre Olge očeta odpustil, česar pa ne potrjuje delavska knjižnica, v kateri je zabeleženo, da je leta 1914 prenehal z delom na lastno željo.

Glede na to, da je Grumov oče leta 1916 posedoval precej veliko vsoto denarja, to izkazujejo ohranjeni notarski zapisi, danes bi tedanjih 8.500 kron zneslo okrog 120.000 evrov, se zdi nenavadno, da s tem denarjem ni poskrbel za lastni dom, ampak ga je posodil pečarskemu podjetju zeta Josipa Klemenčiča, moža najstarejše hčerke Marije. Po letu 1914 si tudi podatki in spomini o njegovih zaposlitvah pogosto nasprotujejo: v delavski knjižnici je zapisano, da je bil do oktobra leta 1918 zaposlen v Ljubljani pri usnjarju Pollaku, ponekod preberemo, da je trgoval z usnjem, drugod, da je bil gostilničar. Vsekakor je res, da se je v tem obdobju že močno vdajal pijači in da je glavno skrb za preživetje Slavka in Olge, še nepreskrbljenih otrok, prevzela mama, ki je vodila Slavinčevo gostilno v prostorih kasnejše kmetijske zadruge.

Grumovi so drugič živeli v Šmartnem od leta 1912 do leta 1929, ko sta Slavko in mama odšla v Zagorje ob Savi, kjer si je Slavko poiskal delo zdravnika – oče je umrl že v Šmartnem, in sicer maja leta 1926, ravno v času, ko je Grum na Dunaju promoviral. Po vrnitvi v Šmartno so se kot podnajemniki kar štirikrat selili: iz Knafličeve hiše v Adamčičevo, od tam v Slavinčevo in nazadnje v Rusovo.

Zaradi povedanega ne čudi Grumov radostni vzklík *Prvič moje* v pismu, ki ga je leta 1929 poslal inž. Joži Debelak iz Zagorja ob Savi, kjer si je opremil ordinacijo in sobo v najetem stanovanju Kokoletove hiše.

Edinstven opis pohištva je bil dovolj močna motivacija, da sem pričela iskati sledi, ki bi me morda pripeljale do še ohranjenih kosov pohištva. Rezultati iskanja so sedaj na ogled v spodnjem hodniku šmarske knjižnice. Garderobna in knjižna omara sta le dva izmed ohranjenih kosov; stol, cvetlično stojalo in klubska mizica so še pri lastnikih, po fotografiji ter seveda Grumovem opisu pa bi bila mogoča tudi rekonstrukcija postelje in pisalne mize.

Pohištvo se je po srečnem naključju ohranilo do danes, čeprav ga je tako kot Grumovo družino usoda »premetavala« iz kraja v kraj. Po Slavkovi smrti leta 1949 ga je v Novo mesto k hčerki Mariji Klemenčič, kjer je preživela zadnja tri leta življenja, dala prepeljati Grumova mama. Ko so Klemenčičevo družinsko hišo na Trdinovi 4 podrli in tam sezidali šolo, so ohranjeni kosi pohištva z Grumovo sestro Marijo potovali v novomeško blokovsko stanovanje, po njeni smrti pa k Marijini vnukinji dr. Mateji Kožuh Novak v Rakovnik pri Medvodah. Januarja letos se je hčerka dr. Mateje Kožuh Novak, Tina Novak, odločila, da pohištvo podari za Grumovo spominsko sobo. Poleg knjižne in garderobne omare je bilo z istim namenom podarjeno tudi 39 knjig iz dragocene Grumove knjižnice. Ohranjena dela sodijo predvsem v medicinsko stroko in kar nekaj je takih, ki jih ne hrani nobena slovenska knjižnica.

Pohištvo je v stilno obdobje uvrstila dr. Maja Štamcar Lozar, strokovnjakinja za zgodovinsko pohištvo v Narodnem muzeju Slovenije. Po njenih besedah ima vse značilnosti modernističnega sloga in ga sama omenja tudi v svoji najnovejši knjigi o pisarniškem pohištvu.

Kdo je Grumu leta 1929 oblikoval in izdelal pohištvo, zaenkrat ni znano. Očitno pa je, da se je, kdor koli je to bil, zgledoval po so-

časni nemški šoli Bauhaus, ki je združevala avantgardne umetnike različnih smeri, tudi arhitekta in oblikovalce, ki so že v tistem času razmišljali o funkcionalnem stanovanju in minimalističnem pohištvu. Na podlagi dela Grumovega pisma, v katerem piše, da je ideja o postelji živela v njem, je moč domnevati, da si je Grum kot izvrsten poznavalec sodobne umetnosti morda pohištvo zamislil kar sam. In mogoče niti ni tako neverjetna misel, da je načrt za pohištvo po Grumovi zamisli izdelal njegov prijatelj slikar Ivan Vavpotič, ki je dve leti kasneje oblikoval tudi sceno za ljubljansko uprizoritev Dogodka v mestu Gogi in je na koncu pisma, sicer v drugačnem kontekstu, tudi omenjen.

Dragocena kosa pohištva, skupaj z Grumovo knjižno zbirko in dokumenti, ki jih je hranila Grumova zadnja medicinska sestra Dini Senčar, sta vsekakor lahko zametek Grumove spominske sobe v Šmartnem pri Litiji. Do tedaj, ko se bo v kraju zanj našel pravi prostor, pa si boste v knjižni omari lahko ogledali priložnostne razstave fotografij, ki nudijo vpogled v Grumove manj znane zasebne življenjske zgodbe. Trenutno so na ogled posnetki z njegovih potovanj s šoferjem Matkom Kušarjem in lastnim avtom po povojni Jugoslaviji, QR-koda na informativni tabli ob pohištvu pa vodi do Grumovega v članku omenjanega pisma inž. Joži Debelak v interpretaciji dramske igralka Anje Novak – Anjute.

Šmartno